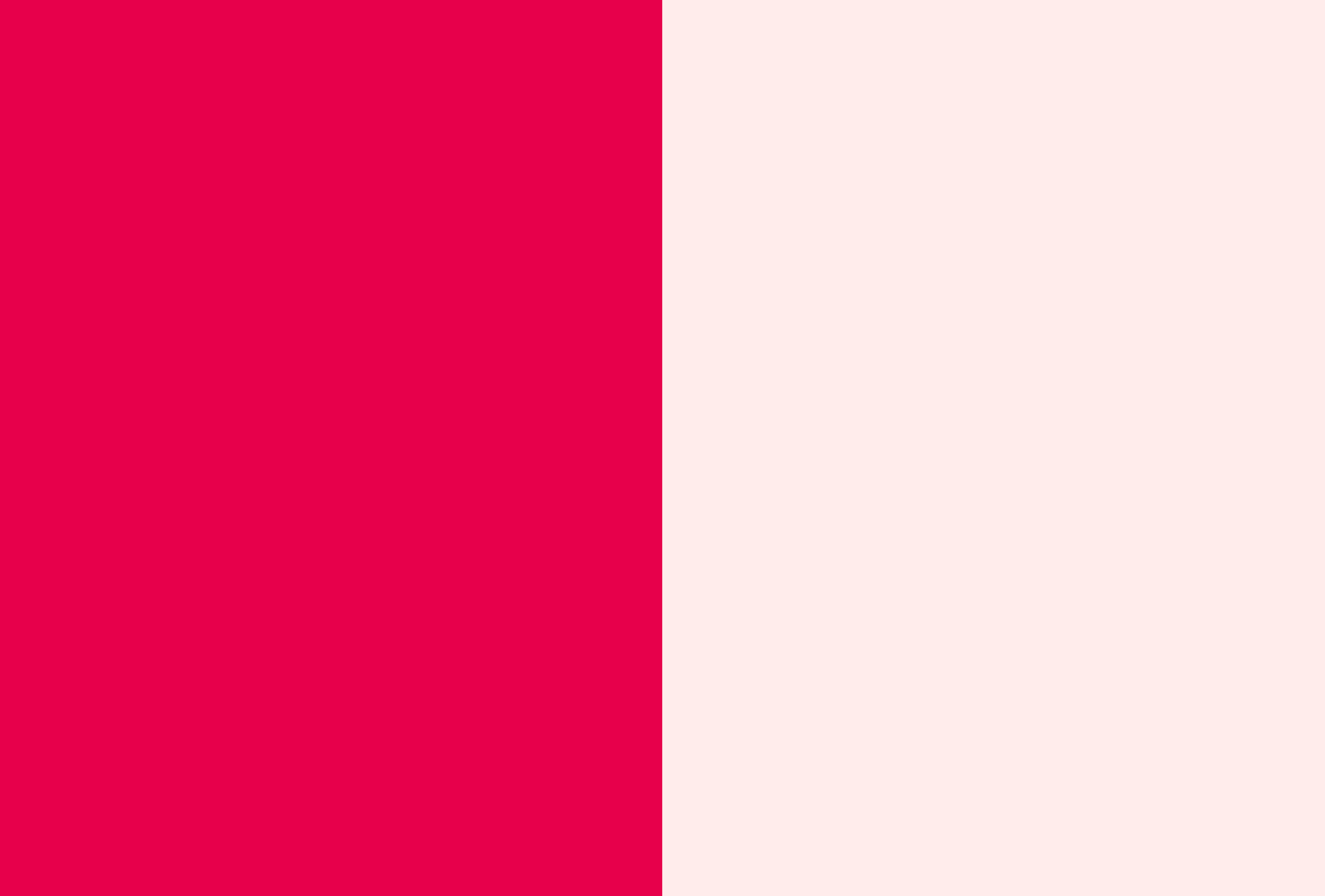

Výroční zpráva

o činnosti a hospodaření za rok 2020

ŮSTAV	
	STĀTU
A	PRĀVA

Výroční zpráva o činnosti a hospodaření za rok 2020

Stanovisko Dozorčí rady Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:

Dozorčí rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., projednala tuto výroční zprávu, včetně účetní závěrky a zprávy auditora dne 2. června 2021.

Stanovisko Rady Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:

Rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., schválila tuto výroční zprávu včetně účetní závěrky a zprávy auditora dne 10. června 2021.

V Praze dne 25. května 2021

1 — Informace o složení orgánů veřejné výzkumné instituce a o jejich činnosti či o jejich změnách	7	6 — Finanční informace o skutečnostech, které jsou významné z hlediska posouzení hospodářského postavení instituce a mohou mít vliv na její vývoj	45
2 — Informace o změnách zřizovací listiny	11	7 — Předpokládaný vývoj činnosti pracoviště	47
3 — Hodnocení hlavní činnosti	13	8 — Aktivity v oblasti ochrany životního prostředí	49
4 — Hodnocení další a jiné činnosti	41	9 — Aktivity v oblasti pracovněprávních vztahů	51
5 — Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření a zpráva, jak byla splněna opatření k odstranění nedostatků uložená v předchozím roce	43	10 — Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím	53
		Zpráva auditora o ověření účetní závěrky za rok 2020	54

1 — Informace o složení orgánů veřejné výzkumné instituce a o jejich činnosti či o jejich změnách

a) Složení orgánů Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.

Ředitel Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:

JUDr. Ján Matejka, Ph.D.

Rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:

Interní členové:

JUDr. Jan Malíř, Ph.D. – předseda

JUDr. Jan Bárta, CSc. – místopředseda

JUDr. Lenka Vostrá, Ph.D.

JUDr. Michal Šejvl, Ph.D.

Externí členové:

prof. JUDr. Olga Ovečková, DrSc. (Ústav státu a práva SAV v Bratislavě)

doc. JUDr. Lenka Pítrová, CSc. (Právnická fakulta UK)

PhDr. Ondřej Ševeček, Ph.D. (Filosofický ústav AV ČR, v. v. i.)

Dozorčí rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:

PhDr. Pavel Baran, CSc. (Filosofický ústav AV ČR, v. v. i.) – předseda

JUDr. Miloslava Hálová, Ph.D. (Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.) – místopředsedkyně

doc. JUDr. Regina Hučková, Ph.D. (Právnická fakulta UPJŠ V Košicích)

PhDr. Taťána Petrasová, CSc. (Ústav dějin umění AV ČR)

JUDr. Michal Švorc (Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR)

b) Změny ve složení orgánů Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., a jejich činnost

Ředitel Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:

Dne 10. června 2020 skončilo funkční období ředitele JUDr. Jána Matejky, Ph.D.

Na základě výběrového řízení byl na návrh Rady Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., jmenován Akademií věd ČR jako zřizovatelem JUDr. Ján Matejka, Ph.D., na druhé funkční období od 11. června 2020 do 10. června 2025. Bližší informace o výběrovém řízení jsou uvedeny níže v části o Radě Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.

Ředitel jako statutární orgán veřejné výzkumné instituce vykonával úkoly stanovené zákonem č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů, a jinými právními předpisy. Na základě Organizačního řádu Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., řídil také agendu vypracovávání vědeckých posudků a ediční činnosti ústavu.

Rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:

Ve složení Rady Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., (dále jen „Rada“) nedošlo v roce 2020 ke změnám.

Rada se v roce 2020 sešla na čtyřech řádných zasedáních, a to ve dnech 3. 3., 11. 5., 15. 10. a 10. 12. 2020. V mezidobí mezi zasedáními opakovaně jednala a rozhodovala též postupem per rollam, jehož význam umocnil výskyt pandemie covid-19. Tato pandemie si vyžádala i určité změny ve formátu řádných zasedání, která se s ohledem na opatření přijatá k ochraně veřejného zdraví konala na dálku jako videokonference ve webovém rozhraní, případně v kombinované formě. Vzhledem k přetrvávání pandemie covid-19 Rada na svém zasedání dne 15. října 2020 také doplnila svůj jednací řád o výslovné ustanovení potvrzující možnost zasedat i s využitím technických prostředků umožňujících dálkový přístup a komunikaci. Rada si také pravidelně vyžadovala informace od ředitele ohledně opatření přijatých v reakci na nástup pandemie covid-19 a z toho vyplývajícího ohrožení veřejného zdraví v rámci instituce. Pandemie covid-19 stála též za úvahami o změně některých ustanovení vnitřních předpisů, například Volebního řádu tak, aby umožňoval realizovat volební procesy v podmínkách omezení stanovených za účelem ochrany veřejného zdraví.

Nejvýznamnějším bodem programu Rady v první polovině roku 2020 bylo uskutečnění výběrového řízení na obsazení funkce ředitele. Výběrové

řízení probíhalo v souladu se zákonem č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů, a dále směrnicí Akademické rady AV ČR – Pravidla pro obsazování funkcí ředitelů pracovišť Akademie věd České republiky ze dne 1. 11. 2016. Výběrové řízení bylo vyhlášeno dne 13. ledna 2020, ve lhůtě pro podávání přihlášek byla doručena jediná přihláška, kterou, jak bylo konstatováno po otevření obálky, podal úřadující ředitel JUDr. Ján Matejka, Ph.D. Na řádném zasedání dne 3. března proto Rada ustavila v součinnosti s orgány AV ČR sedmičlennou výběrovou komisi, jejíž předsedkyní jmenovala v souladu s pravidly svou členku, doc. Lenku Pítrovou, CSc. Výběrová komise po prozkoumání přihlášky a osobním pohovoru s uchazečem 6 hlasy doporučila JUDr. Jána Matejku, Ph.D., jako kandidáta na funkci ředitele. S přihlédnutím k doporučení výběrové komise Rada na svém řádném zasedání dne 11. května za účasti PhDr. Pavla Barana, CSc., nového předsedy Dozorčí rady Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., a současně místopředsedy Akademické rady AV ČR, uchazeče sama vyslechla a kladla mu otázky týkající se mj. jeho vědecké i manažerské koncepce. V následném hlasování se Rada 7 hlasy vyslovila pro to, aby byl JUDr. Ján Matejka, Ph.D., navržen zřizovateli, jímž je AV ČR, na ředitele na druhé pětileté funkční období. Na základě tohoto návrhu Rady jmenovala předsedkyně Akademie věd ČR po projednání v Akademické radě AV ČR ředitelem JUDr. Jána Matejku, Ph.D., a to ode dne 11. června 2020 do dne 10. června 2025.

Na svých zasedáních se Rada během roku 2020 také trvale zabývala vědeckou koncepcí a s tím souvisejícími otázkami, včetně procesů akademického a vládního hodnocení výzkumných institucí a přizpůsobování vědecké koncepce novým výzvám. V roce 2020 Rada zejména projednala návrhy smluv vztahujících se k provádění společných doktorských studijních programů *Comparative Corporate, Foundation and Trust Law, Legal Theory and Public Affairs, Comparative Constitutional Law a Intellectual Property Law* s Právnickou fakultou Masarykovy univerzity a dále studijního programu *Bioetika/Bioethics* s Lékařskou fakultou Masarykovy univerzity. Rada pravidelně projednávala též návrhy projektů předkládaných veřejným poskytovatelům účelové podpory výzkumu, mezi nimiž v roce 2020 figurovala GA ČR a TA ČR, ale také Ministerstvo vnitra ČR, Výzkumný ústav bezpečnosti práce nebo mezinárodní konsorcium Solstice, nově bylo projednáno i několik projektů spolupráce předkládaných jinými subjekty. Rada se dále zabývala i otázkami edičního

programu, a to zejména podporou vydávání monografií v rámci ediční řady a také odborných periodik, u nichž Rada dlouhodobě podporuje jejich zápis do obecně uznávaných citačních indexů a databází. Rada také podpořila aktivitu k prezentaci vědeckých výstupů určených pro mezinárodní veřejnost. Zvláštní pozornost věnovala Rada i vědecké reakci na právní a etické otázky nastolené výskytem pandemie covid-19, kdy zejména s pozitivním výsledkem projednala návrhy projektů v této oblasti, z nichž některé získaly podporu TA ČR, a dále také podpořila prezentaci výstupů na toto téma.

V návaznosti na úkoly svěřené jí na základě zákona č. 341/2005 Sb. se Rada průběžně zabývala též otázkami rozpočtu a jeho plnění, jakož i souvisejícími otázkami. Rada tak zejména po projednání v Dozorčí radě Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., schválila vyrovnaný rozpočet na rok 2020 a dále střednědobý výhled na léta 2021 a 2022. Příjmy a výdaje rozpočtu na rok byly stanoveny v celkové výši 43 715 tis. Kč, na jejich výši měl vliv mj. nárůst dotací AV ČR na rozvoj výzkumné organizace, činnost Centra práva výzkumu, vývoje a inovací nebo Prémie *Lumina quaeruntur* a dále také prostředky z projektů účelově podpořených jinými veřejnými poskytovateli. Plnění rozpočtu však bylo dotčeno důsledky pandemie covid-19, na příjmové straně šlo zejména o výpadky z pachtu prostor k podnikání v budově. Rada se musela zabývat také pokrytím účetní ztráty z roku 2019 ve výši 287 tis. Kč, která byla způsobena zejména zvýšenými náklady na zabezpečení chodu HS v roce 2019, a dále dodatečně vykázané účetní ztráty za minulá léta ve výši 225 tis. Kč připadající zejména na vrub účetních oprav týkajících se účetních případů roku 2018. Rada po předchozím projednání v Dozorčí radě souhlasila s návrhem, aby tyto ztráty byly uhrazeny z rezervního fondu ÚSP, vyžádala si ale podrobné informace o stavu tohoto fondu a další strategii jeho tvorby.

I v průběhu roku 2020 Rada formou překládání souhrnných zpráv sledovala provádění expertizní činnosti a poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Dozorčí rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:

V návaznosti na ukončení funkčního období tří členů Dozorčí rady Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., (dále jen „Dozorčí rada“), byli novými členy zřizovatelem s účinností od 15. 1. 2020 jmenováni: PhDr. Pavel Baran, CSc. – předseda JUDr. Miloslava Hálová, Ph.D. – místopředsedkyně PhDr. Taťána Petrasová, CSc. – členka

V roce 2020 se konala dvě zasedání Dozorčí rady, a to ve dnech 19. 6. a 30. 11. 2020. Prvního jednání Dozorčí rady se jako hosté účastnili ředitel a vedoucí Hospodářské správy ÚSP, druhého zasedání ředitel.

Na prvním zasedání Dozorčí rada potvrdila hlasování per rollam realizovanou v předchozím období, a to o návrhu rozpočtu ÚSP na rok 2020 a střednědobého výhledu, předchozí souhlas k uzavření smlouvy o dodávce a implementaci ekonomického informačního systému a smlouvy o poskytnutí provozní podpory, údržby a rozvoje a předchozí souhlas k uzavření dohody o ukončení pachtu a úpravě sjednané výše pachtovného.

Dozorčí rada následně projednala výroční zprávu o činnosti a hospodaření za rok 2019 včetně zprávy auditora o ověření účetní závěrky za rok 2019. V té souvislosti vzala na vědomí informace ředitele o výsledku hospodaření a o úhradě ztráty související s problémy obsazení úseku Hospodářské správy ÚSP z rezervního fondu a seznámila se s novou vedoucí Hospodářské správy ÚSP. Vyslechla informaci ředitele o aktuálním vývoji obsazení nebytových prostor v budově ÚSP, dále o škále projektových žádostí, činnosti výzkumné jednotky *Centrum práva výzkumu, vývoje a inovací (RLC)* a o publikační činnosti ÚSP.

Dozorčí rada projednala a schválila zprávu o své činnosti za rok 2019 a určila auditorem společnost 22HLAV, s r. o., k auditu účetní závěrky sestavené k 31. 12. 2020. Na výzvu vedení Akademie věd ČR zhodnotila manažerské schopnosti ředitele ÚSP a vyslechla informace o aktuální situaci ohledně implementace ekonomického informačního systému a zajištění služeb provozní podpory a rozvoje.

Na druhém zasedání, které se konalo online, Dozorčí rada potvrdila hlasování per rollam realizovanou v předchozím období, a to předchozí souhlas s uzavřením pachtovní smlouvy, předchozí souhlas s uzavřením smlouvy o nájmu prostor v depozitáři AV ČR s Knihovnou AV ČR a předchozí souhlas s uzavřením dohody o snížení pachtovného s ohledem na vládní opatření proti pandemii nemoci covid-19.

Dozorčí rada následně vyslechla průběžnou zprávu o hospodaření ÚSP za rok 2020 včetně stavu nájmu nebytových prostor v budově ÚSP a rekonstrukce prostor v 5. patře a informaci o opatření ředitele k situaci na pracovišti v době probíhajícího nouzového stavu. Závěrem diskutovala plánované interní hodnocení pracovišť Akademie věd ČR a možnosti ÚSP ohledně zaměstnávání zahraničních odborníků.

2 — Informace o změnách zřizovací listiny

V roce 2020 nedošlo ve zřizovací listině Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., k žádným změnám.

3 — Hodnocení hlavní činnosti

Předmětem hlavní činnosti Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., (dále „ÚSP“) podle zřizovací listiny je vědecký výzkum v oblasti práva a právní informatiky. Hlavní směry výzkumné činnosti vyplývají z vědecké koncepce ÚSP.

V roce 2020 pokračovalo multidisciplinární zaměření výzkumné činnosti ÚSP, které bylo formálně zahájeno změnou organizačního řádu z roku 2017. Vědecká oddělení v této koncepci plní funkci administrativních útvarů pro potřeby zajišťování a organizace personálních záležitostí a pracovněprávních vztahů. Nositeli výzkumu jsou jednotliví výzkumní pracovníci nebo vědecké týmy sestavené z těchto výzkumných pracovníků, případně z dalších specialistů nutných pro plnění jednotlivých vědeckých úkolů. Výzkum a vývoj je tak primárně zajišťován výzkumnými pracovníky, případně i pracovníky servisních oddělení (zejména Střediska vědeckých informací), a to jak samostatně, tak v rámci vědeckých týmů. V ÚSP působí dlouhodobě sedm výzkumných jednotek, a to *Kabinet zdravotnického práva a bioetiky*, *Centre for Law and Public Affairs (CeLAPA)*, *Centrum pro výzkum právního jazyka (CVPJ)*, *Centrum pro výzkum inovací a kyberpráva (Centre for Innovations and Cyberlaw Research – CICERo)*, *Centrum Karla Čapka pro studium hodnot ve vědě a technice*, na jehož činnosti se dále podílejí Filosofický ústav AV ČR, Ústav informatiky AV ČR a Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, *Centrum práva*

výzkumu, vývoje a inovací (Research Law Centre – RLC) jako mezioborová platforma pro zkoumání a řešení aktuálních otázek a problémů v oblasti práva výzkumu, vývoje a inovací, včetně komplexního výzkumu a konsolidace souvisejících témat zejména z oborů správního práva, práva duševního vlastnictví, ochrany dat, pracovního práva a korporátního práva. V prosinci 2019 pak byla v návaznosti na udělení prémie Akademie věd ČR *Lumina quaeruntur* výzkumné pracovníci H. Müllerové na řešení projektu *Právo ochrany klimatu* zřízena výzkumná jednotka *Centrum pro klimatické právo a udržitelnost (CLASS)*, jejímž cílem je zkoumat aktuální právní otázky a problémy spojené se změnou klimatu a ochranou životního prostředí a přispívat k jejich odbornému právnímu řešení v České republice.

Nutno uvést, že celý rok 2020 byl negativně poznamenán pandemií nemoci covid-19. Do běžných formátů využívaných pro prezentaci výsledků výzkumné činnosti, jako jsou semináře, workshopy a konference, včetně účasti vědců na zahraničních konferencích, zásadně zasáhla vládní protiepidemická opatření zavedená proti této pandemii. Těžiště výstupů výzkumné činnosti se přesunulo téměř výhradně do oblasti publikací a online prostoru. Část plánovaných akcí, zejména v první polovině roku, byla zrušena nebo odložena na další rok, následně ale začaly být v široké míře využívány online formáty komunikace i pořádání akcí.

1. — Charakteristika výzkumné činnosti

Výzkum v oblasti teorie práva, právní filosofie a právní historie

Výzkumná činnost v oblasti teorie práva, právní filosofie a právní historie se v roce 2020 orientovala tradičně na analytickou právní filosofii, problematiku islámského práva a právních dějin. Výzkum v oblasti analytické filosofie se soustředil zejména na aspekty filosofického ospravedlnění lidských práv a na pojmovou analýzu subjektivních práv a demokracie. V oblasti islámského práva pokračoval výzkum zaměřený na instituty rodinného práva a problémy asistované reprodukce v islámském světě. V oblasti právních dějin se práce zaměřovala především na moderní právní dějiny do r. 1945.

Probíhající pandemie nemoci covid-19 se však dotkla i činnosti oddělení, kdy tři jeho členové (J. Kokešová, T. Sobek a M. Šejvl) připravili spolu s ostatními kolegy e-knihu *Vítězové a poražení: Právní a etické aspekty koronakrizy*, která vyšla v červnu 2020 a je online dostupná na webových stránkách ÚSP. Jde-li o konkrétní výsledky v jednotlivých oblastech, kromě již zmiňovaných kapitol do knihy *Vítězové a poražení* vyšel J. Kokešová v časopise *Právník* článek *Dvě složky vládnutí* přispívající k teorii demokracie rozlišováním mezi kontrolou (již disponují pouze někteří členové politického celku) a vlivem (kterým by měli disponovat všichni členové), M. Šejvlovi článek *Techniky soudní politiky a jejich načasování* a kapitola v knize *Ústavní soud ČR: strážce ústavy nad politikou nebo v politice?* o dvou prvorepublikových jazykových sporech (v rámci stejnojmenného společného grantového projektu ÚSP a Právnícké fakulty UK o ústavním soudu). F. Emmert a Z. Žáčková (zabývající se oba moderními domácími právními dějinami) publikovali recenze na právně-historické práce (první se zabývá kolektivním dílem o dějinách Právnícké fakulty MU, druhá knihou o Emilu Háchovi).

Součástí výzkumné činnosti v oblasti teorie práva a právní filosofie byla také vystoupení výzkumných pracovníků na tradičních konferencích (např. Weyrovy dny právní teorie v Brně, v online podobě) a jejich podíl na popularizaci (např. vystoupení M. Šejvla o lidských právech v době pandemie v rámci Týdne vědy a techniky AV ČR v listopadu 2020 nebo rozhovor s ním u příležitosti Dne lidských práv 10. prosince 2020 publikovaný na webových stránkách AV ČR).

Výzkum v oblasti jurisprudence, ústavního práva a politologie

Výzkum v oblasti jurisprudence, ústavního práva a politologie zajišťuje v ÚSP primárně výzkumná jednotka *Centre for Law and Public Affairs (CeLAPA)*, která je platformou pro multidisciplinární interakci mezi akademickými obcemi v Evropě a českou akademickou komunitou.

V roce 2020 se výzkum zaměřoval zejména na rozvoj dvou klíčových témat, která souvisejí s postavením právního státu ve společnosti 21. století. Prvním tématem bylo téma vztahu populismu a liberální demokracie (řešené v rámci Strategie AV21). Téma navazuje na předchozí výzkum v letech 2017 až 2020, který se zabýval různými aspekty vztahu práva a politiky, nadnárodních soudních orgánů i otázky vlivu a legitimacy transnacionálních právních úprav. V roce 2020 bylo plánováno uspořádat dvoudenní mezinárodní konferenci, která se však vzhledem k pandemii nemoci covid-19 nemohla uskutečnit. Projekt konference a akademický network byl následně převeden do podoby *book proposal*, který pod názvem *Velvet Capitalism and the Crisis of Liberal Democracy* přijalo k vydání nakladatelství Routledge. Druhým tématem v roce 2020 bylo přehodnocení vztahu mezi právem, politikou a společností, opět byl plánován mezinárodní workshop, který se neuskutečnil.

V roce 2020 došlo k formalizaci spolupráce s Ústavem mezinárodních vztahů a vznikla *platforma reOpen*, která zahájila činnost v únoru 2021. Tato mezinárodní výzkumná platforma bude působit na pomezí vědy, politiky a veřejné debaty. Bude používat multimediální dvojjazyčné nástroje komunikace (webová stránka, YouTube, Twitter, podcast) a působit jak dovnitř ČR a regionu střední a východní Evropy, tak do tzv. Západní Evropy. V současné době je dokončeno několik dvojjazyčných textů akademiků a policy makerů z EU, natáčena jsou také videa a podcasty s hosty z ČR.

Výzkum v oblasti právního jazyka a právní informatiky

Výzkumu právního jazyka a právní informatice se v ÚSP primárně věnuje výzkumná jednotka *Centrum pro výzkum právního jazyka (CVPJ)*. CVPJ se zaměřuje na interdisciplinární spolupráci právníků, lingvistů

a programátorů a představuje platformu soustřeďující základní výzkum v oblasti právního jazyka a právní informatiky v rámci ČR. Výzkumné aktivity se zaměřují na tvorbu databází, korpusů a slovníků pro oblast analýzy a výzkumu právních textů a pro tvorbu aplikačních programů podporujících výuku a tvorbu práva. Práce týmu se zakládá na plně digitalizovaných právních databázích vytvořených nebo upravených v ÚSP speciálně pro potřeby výzkumu a využívají se při ní metody počítačové lingvistiky, informatiky a právní lingvistiky. Na výzkumech prováděných CVPJ se dále podílejí Fakulta informatiky Masarykovy univerzity, Ústav Českého národního korpusu Filozofické fakulty Univerzity Karlovy a Fakulta právníká Západočeské univerzity v Plzni. Nezanedbatelná je též spolupráce se státní správou, např. odborné konzultace s Ministerstvem vnitra v rámci projektu *eSbírka a eLegislativa*. Cílem tohoto projektu je zajistit zvýšení dostupnosti, přehlednosti a srozumitelnosti platného práva a zvýšení kvality, efektivitu a transparentnost jeho tvorby. Jde o vytvoření moderních nástrojů pro tvorbu práva, pro přístup k platnému právu a o současné přijetí nezbytných legislativních změn upravujících nové postupy tvorby a vyhlášení práva.

Rok 2020 hodnotí CVPJ z hlediska své činnosti jako velmi úspěšný. Byla dokončena první verze systému *AcademicLex (ALX)*, originálního softwaru s bázi právních dokumentů kontinuálně rozšiřovanou v posledních 30 letech.

Vývoj ALX se v posledních dvou letech soustředil na doktrinární texty (knihy, učebnice, přednášky a videa). Doktrinární texty vyžadují složitější analytické struktury a nové funkce jako např. automatické rozpoznávání atomárních termínů, frází, odkazů, právních slovníků včetně jazykových mutací (hebrejštiny, řečtiny atd.). ALX má ochrannou známku, není závislý na jiných SW a je šířen jako veřejná služba, zejména pro studenty právnických fakult. Využívá se jako podpůrný program v oborech teorie práva, legislativy, právní informatiky atd. V době pandemie nemoci covid-19 se významně osvědčil, neboť zahrnuje kompletní pomůcky pro distanční výuku včetně přednáškových videí. ALX slouží taktéž pro výzkumné úlohy typu automatické rozpoznávání právních kategorií (subjekty, instituty atd.) na právních prepisech a judikátech.

K druhé skupině aktivit CVPJ patří *Právníký elektronický slovník (PES)*. Slovník je pravidelně aktualizován, obsahuje korpusy platného primárního práva vždy k 1. lednu daného roku. PES obsahuje Sketch Engine, který umožňuje lingvistickou analýzu právních korpusů a využívá se především ve výuce

legislativy. Oba systémy jsou rozvíjeny s podporou Strategie AV21. V minulém roce oba systémy využívalo přes 1000 studentů. ALX slouží mimo jiné jako redakční systém (viz např. Elektronizace výuky práva, Legislativa, Manuál ALX 1 atd.).

Výzkum v oblasti veřejného práva

Výzkum v oblasti veřejného práva se v roce 2020 věnoval právním oborům tradičně řazeným do veřejného práva, zejména oboru ústavního práva, správního práva, evropského práva, mezinárodního práva veřejného, práva životního prostředí a veřejno-právním prvkům ochrany spotřebitele, a dále nově vznikajícího oboru klimatického práva.

Pracovníci působící v oblasti výzkumu veřejného práva se v roce 2020 podíleli na řešení několika grantových projektů. V rámci Grantové agentury ČR šlo například o pokračování *projektu Biometric Data and Its Specific Legal Protection* a *projektu Profilování a automatizované rozhodování (nejen) ve světle lidských práv a základních svobod*, z nichž bylo také vydáno několik publikačních výstupů v českém i anglickém jazyce. Dále byly finalizovány výstupy z již ukončeného projektu GA ČR *Ústavní soud ČR: strážce ústavy nad politikou nebo v politice?* Zejména byla vydána závěrečná kolektivní monografie *Ústavní soud ČR: Strážce Ústavy nad politikou nebo v politice?* (Praha, Leges 2020) a kapitola v anglicko-jazyčné knize *Law-making activity of the Czech Constitutional Court*. V rámci pokračování projektu *MOBILITY Veřejný zájem v právu* připravili dva výzkumníci v oborech veřejného práva příspěvky do společné monografie *Public Interest in Law*, která bude publikována v nakladatelství Interetia r. 2021, a to konkrétně na témata veřejného zájmu před Evropským soudem pro lidská práva a veřejného zájmu v oblasti ochrany spotřebitele. Pokračovala také práce na grantovém projektu Technologické agentury ČR *Civilní odpovědnost za škodu způsobenou provozem autonomních vozidel* a také práce na společném grantovém projektu Akademie věd ČR a Maďarské akademie věd (HAS) *Revisiting the definition and the normative concept of the consumer case studies in for EU Member States*.

Za velký úspěch je považováno získání podpory TA ČR pro nový projekt *Možnosti reakce na závažné infekční nemoci v právu EU: kritická analýza doporučení ve světle pandemie COVID-19*, který reaguje na

16 aktuální situaci ohledně pandemie a bude řešen ve spolupráci s Právnickou fakultou UK v letech 2021–2022.

Mimo projektovou činnost byla v oblasti veřejného práva řešena například témata srovnávacího ústavního práva, jmenovitě téma ústavní žaloby proti prezidentu republiky a otázky nejustičnosti, které vyústily v publikaci článku v českém recenzovaném časopise, nebo témata práva ochrany spotřebitele (např. postavení spotřebitele v oblasti finančních služeb a retailového investování).

V oblasti mezioborové spolupráce pokračovalo řešení aktivity *Zacházení s šedou a dešťovou vodou v domácnostech* v rámci výzkumného programu Strategie AV21 *Voda pro život*. Předmětem zkoumání z hlediska práva byla analýza legislativy upravující možnosti reakcí na ohrožení nedostatkem vody či snižující se dostupností vody na úrovni lokální, krajské i celostátní. Poznatky o nich, jakož i o plánovaných změnách české Ústavy směřujících k vyšší ochraně vody byly prezentovány na online webináři *Zkušenosti s nedostatkem vody: sociálně-vědní a právní aspekty* v říjnu 2020.

Z důvodu pandemie nemoci covid-19 se těžiště výstupů výzkumné činnosti přesunulo z pořádání prezenčních akcí do online prostoru. V této podobě se pracovníci v oblasti veřejného práva aktivně účastnili několika mezinárodních konferencí, například online konference *Covid-19 und Europarecht*, konference *Boosting European Security Law and Policy* nebo konference *The Contribution of the European Court of Human Rights to the Development of Public International Law*; v českém prostředí pak například online konference *Současná právní úprava ochrany spotřebitele a její vymahatelnost*. Rovněž některé z akcí plánovaných ÚSP byly převedeny do online podoby. To se týká například spolupořádané konference *70th Anniversary of the European Convention on Human Rights* v listopadu 2020.

Publikační činnost v oblasti veřejného práva v roce 2020 zahrnovala řadu odborných článků v českém, anglickém a německém jazyce, z toho některé v periodikách evidovaných v databázi SCOPUS, a dále podílení se na kolektivních monografiích či autorství recenzí na vydané publikace.

Výzkum v oblasti klimatického práva

Výzkumu klimatického práva a udržitelnosti se v ÚSP primárně věnuje výzkumná jednotka *Centrum*

pro klimatické právo a udržitelnost. Od roku 2019 začal být v ÚSP budován, vedle pokračující výzkumné činnosti v již dříve pokrytých podoborech veřejného práva, nový obor klimatického práva. K 1. lednu 2020 zahájila svou činnost nová výzkumná jednotka *Centrum pro klimatické právo a udržitelnost* (CLASS, zkratka z anglického názvu *Centre for Climate Law and Sustainability Studies*), založená v ÚSP za účelem realizace projektu *Lumina quaeruntur* na téma *Právo ochrany klimatu*.

Během prvního roku své existence tak rozvíjel CLASS svou činnost jak v oblasti vědecké, tak v oblasti komunikace své odborné práce vůči veřejnosti. Ve vědecké oblasti znamenalo zahájení práce na prvním místě provedení rozsáhlých rešerší, jelikož obor klimatického práva v České republice dosud de facto neexistuje, a tak je třeba začít budovat daný obor od počátku. Rešerše zahrnovaly dostupnou literaturu a budování odborné knihovny CLASS v podobě tištěných knih, časopisů a elektronických zdrojů; dále shromažďování informací o působení výzkumných nebo univerzitních jednotek a týmů s podobným zaměřením v jiných státech, a konečně budování sítě kontaktů s experty z oblasti klimatického práva a příbuzných oborů z tuzemska i ze zahraničí. Již v prvním roce se i tak podařilo vydat několik odborných publikací – konkrétně jednoho článku v anglickém jazyce v časopise evidovaném ve SCOPUS, jednoho článku v českém jazyce v recenzovaném časopise a dvou publikovaných příspěvků z konferencí, jichž bylo možné se ještě před pandemií osobně účastnit. Několik dalších rukopisů bylo odesláno redakcím a započala práce na první společné kolektivní monografii – knize *Klimatické právo*, konkrétně v podobě plánování struktury kapitol a rozdělení jejich autorství.

V oblasti komunikace aktivit a odborných poznatků CLASS vůči veřejnosti byla během roku 2020 postupně založena série kanálů, jimiž začalo CLASS o své práci systematicky informovat (webová stránka CLASS v češtině i angličtině, jejíž součástí je mimo jiné odborně-popularizační blog autorů z týmu pod názvem *Komentujeme*; Newsletter CLASS, který je vydáván čtvrtletně v češtině a angličtině a informuje o důležitých událostech a vývoji v oblasti klimatického práva a politiky (v roce 2020 byla vydána 4 čísla); Facebookový profil v češtině; Twitterový profil převážně v angličtině; Youtube kanál v češtině, na který jsou umísťovány záznamy prezentací z interních seminářů a zvané přednášky hostů, jež CLASS začalo pořádat online). Členky CLASS mimo jiné natočily tři online přednášky pro

cyklus Akademie věd ČR *Věda na doma* na témata první ochrany klimatu.

První rok činnosti byl zásadně negativně poznamenán pandemií nemoci covid-19. Z důvodu protiepidemických opatření nebylo možno uskutečnit téměř žádné prezenční akce, cesty na zahraniční pracoviště a konference, ani návštěvy zahraničních expertů. Rovněž tím byla značně ztížena možnost navazovat nové kontakty na zahraniční i tuzemské odborníky, a tím budovat síť kontaktů. Tato nepříznivá situace byla řešena především zásadním posílením snah v oblasti online platform a online komunikace. Výzkumní pracovníci CLASS se účastnili několika online konferencí českých i zahraničních (například konference *4th Contemporary Challenges of International Environmental Law* a konference *Achieving Just Energy Transitions Through Law and Policy: Challenges and Solutions*), vystupovali na online přednáškách a workshopech.

Velkým úspěchem hned v prvním roce činnosti CLASS bylo získání nového mezioborového a mezinárodního projektu v projektové soutěži SOLSTICE (Propojování znalostí o klimatu pro Evropu, JPI CLIMATE, v rámci projektového konsorcia s účastí *Center for International Climate Research (CICeRo)* – Oslo (vedení a koordinace projektu), *Grantham Research Institute on Climate Change and the Environment*, LSE, Londýn, *Institute of Public Law and Political Science and Field of Excellence Climate Change Graz*, Univerzita Graz a právě Ústavu státu a práva AV ČR – *Centra pro klimatické právo a udržitelnost*). Projekt nese název *Socially Just and Politically Robust Decarbonisation: A Knowledge Base and Toolkit for Policymakers* a bude řešit téma z perspektivy oborů ekonomie, filozofie, politologie a práva v období prosinec 2020 až listopad 2023.

Výzkum v oblasti soukromého práva

Výzkum v oblasti soukromého práva byl v roce 2020 zaměřen na soukromoprávní problematiku z několika rozdílných pohledů. Nadále byla pozornost věnována především obecným otázkám v historickém a filosofickém kontextu. Řada publikačních výstupů tak směřovala zejména do obecné civilistiky. Dále se ale výzkum v oblasti soukromého práva diferencoval do činnosti dvou platform, a to *Centra pro výzkum inovací a kyberpráva* (*Center for Innovations and Cyberlaw Research – CICeRo*) a *Centra Karla Čapka*

pro studium hodnot ve vědě a technice, a výzkumné jednotky *Kabinet zdravotnického práva a bioetiky*.

Tyto výzkumy navázaly na práce a výsledky minulých období. Významným elementem roku 2020 byla činnost pracovníků zaměřená na dílčí právní oblasti vyznačující se vysokým stupněm interdisciplinarit. Pracovníci se také aktivně podíleli na přípravě konferencí a workshopů, i když jejich počet byl vzhledem k pandemii nemoci covid-19 výrazně omezen.

Nadále pokračoval a prohloubil se trend výzkumu ve specifických oblastech, jako např. řešení problematiky korporálního práva, pracovního práva, zejména bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, sportovního práva a mezinárodního práva soukromého, medicínského práva, právních aspektů ochrany osobních údajů a dat z perspektivy datové analýzy, právní povahy biometrických údajů a právních a etických aspektů umělé inteligence.

V rámci obecné civilistiky bylo publikováno jen několik výsledků – zejména pak publikace v rámci projektu *Problematika zohlednění prospěchu poškozeného při újmě způsobené ublížením na zdraví – compensatio lucri cum damno*, který se věnuje výsostně civilistické oblasti a který byl nově podpořen Grantovou agenturou ČR.

Pokračovalo rovněž řešení grantových projektů podporovaných Grantovou agenturou ČR *Informovaný souhlas s poskytováním zdravotních služeb – právní a etické aspekty*, *Srovnání českého korporálního práva s OECD principy Corporate Governance jakožto mezinárodního standardu a vybranými evropskými jurisdikcemi a Autonomní právo mezinárodních sportovních asociací jako ekvivalent superstátu a hranice legality jeho pravomocí* a programových projektů podporovaných Technologickou agenturou ČR *Rozhodování o zdravotní péči v závěru života*, *Civilní odpovědnost za škodu způsobenou provozem autonomních vozidel* a *Průzkum a edukace občanů České republiky v oblasti biometrie*, *Inovativní řešení skupiny potřeb v oblasti optimalizace předpisů, postupů a opatření BOZP včetně diseminačních opatření* (ve spolupráci s Výzkumným ústavem bezpečnosti práce), jakož i projektu *Národní právní dědictví* podporovaného Ministerstvem kultury v rámci programu Národní a kulturní identita II (NAKI II).

Badatelské aktivity v oblasti soukromého práva byly provázány rovněž organizací a vystoupeními na vnitrostátních a zahraničních konferencích a pobytech, jakož i prohlubováním mezinárodní spolupráce, a to převážně ve formátu online. Příkladem lze uvést mezinárodní konference

18 SOLAIR Conference 2020 (Society, Law, Artificial Intelligence and Robotics): Základní práva a hodnoty v digitálním věku (ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu), nad kterou převzaly záštitu předsedkyně AV ČR prof. E. Zažímalová, Ministerstvo zahraničí státu Izrael a Ministerstvo spravedlnosti státu Izrael, nebo konference *Technické a právní aspekty autonomního řízení*.

Výzkum v oblasti zdravotnického práva a bioetiky

Výzkum v oblasti zdravotnického práva a bioetiky je v ÚSP tematicky rozvíjen primárně v rámci výzkumné jednotky *Kabinet zdravotnického práva a bioetiky* (dále jen „Kabinet“). Činnost Kabinetu byla v roce 2020 směřována do několika oblastí. Pokračoval výzkum problematiky náhrady nemateriální újmy a předpokladů odpovědnosti v civilním právu. Dále byla zkoumána problematika eutanazie a dalších rozhodování na konci života.

V souvislosti s probíhající pandemií nemoci covid-19 byla velká část činnosti věnována problematice alokace vzácných zdrojů a triáže. V průběhu roku byly zpracovány dvě verze materiálu obsahujícího doporučení pro rozhodování o alokaci vzácných zdrojů v době pandemie covid-19, přičemž druhé, výrazně rozšířené vydání nazvané *Etická a právní východiska pro tvorbu doporučení k rozhodování o alokaci vzácných zdrojů při poskytování zdravotních služeb v rámci pandemie covid-19* obsahuje i schémata alokace vakcíny proti covid-19.

Dále se členové Kabinetu v rámci řešení grantového projektu věnovali právním a etickým aspektům informovaného souhlasu s poskytováním zdravotních služeb. Významná část činnosti členů Kabinetu byla spojena rovněž s aktivitami *Centra Karla Čapka pro studium hodnot ve vědě a technice* a směřovala k problematice etiky umělé inteligence. V rámci této činnosti byla zorganizována mezinárodní konference *Autonomous Vehicle Ethics: Beyond the Trolley Problem*. Členové Kabinetu se dále aktivně účastnili řešení témat *Současná etika, Svoboda a odpovědnost a Etika autonomních vozidel* v rámci programů Strategie AV 21.

Kabinet připravuje recenzovaný *Časopis zdravotnického práva a bioetiky*.

Výzkum v oblasti práva výzkumu, vývoje a inovací

Výzkum v oblasti práva výzkumu, vývoje a inovací je relativně novou oblastí výzkumné činnosti ústavu, primárně jej zajišťuje výzkumná jednotka *Centrum práva výzkumu, vývoje a inovací (Research Law Centre – RLC)*, která byla ustavena v lednu 2019. Cílem Centra je působit jako mezioborová platforma pro zkoumání a řešení aktuálních otázek a problémů v oblasti práva výzkumu, vývoje a inovací, včetně komplexního výzkumu a konsolidace souvisejících témat napříč dotčenými právními obory, zejména obory správního práva, práva duševního vlastnictví, ochrana dat, jakož i práva pracovního a korporátního. Účelem výzkumu je zvýšit právní jistotu při realizaci právních norem v této oblasti, efektivní využívání veřejných prostředků poskytovaných na podporu výzkumných projektů a vytvářet synergické efekty mezi veřejnými výzkumnými organizacemi a jejich zřizovateli.

V roce 2020 byla činnost Centra podporována účelově určenou dotací AV ČR, část činnosti byla proto zaměřena na řešení potřeb AV ČR, jejich orgánů a pracovišť AV ČR. V rámci této činnosti byla zpracována řada právních stanovisek, poskytnuta řada odborných konzultací a pracovníci Centra se zúčastnili řady jednání, na kterých byly řešeny aktuální právní problémy a otázky. Příkladem lze uvést konzultace a stanoviska k otázce zasedání Sněmu AV ČR a možnosti hlasování per rollam za platnosti mimořádných opatření vyhlášených státními orgány v souvislosti s šířením nemoci covid-19, k otázce možnosti distančního jednání rad pracovišť AV ČR během protiepidemických opatření, stanovisko k otázce postavení AV ČR jako ústředního správního úřadu v souvislosti se zajišťováním zahraniční spolupráce v rámci připomínkového řízení k novele zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, konzultace k právním aspektům souvisejícím s novými informačními systémy a systémy spisové služby na pracovištích AV ČR, k problematice dostupnosti a získávání digitálních dat od státních orgánů pro výzkumné účely, stanovisko k otázce předchozího souhlasu AV ČR podle zákona o veřejných výzkumných institucích k právnímu jednání spočívajícímu ve vkladu majetku do jiné právní osoby (ESO), účast v panelové diskusi na téma Spin-off otázky v Inovační strategii České republiky 2019–2030 pořádané *Centrem transferu technologií AV ČR*, zpracování připomínek k Metodice Rady vlády pro výzkum, vývoj a inovace *Identifikace hospodářských a nehopodářských*

činností výzkumných organizací a výzkumných infrastruktur ve výzkumu, vývoji a inovacích. Centrum se rovněž významně podílelo stanovisky, konzultacemi a účastí na pracovních jednáních na řešení věcných, organizačních i institucionálních otázek souvisejících se zajišťováním kontrolních činností zaměřených na hospodaření s veřejnými prostředky v AV ČR a na pracovištích AV ČR, včetně zpracování návrhu příslušného interního předpisu.

Činnost Centra v roce 2020 ovlivnila pandemie nemoci covid-19 a s ní spojená vládní protiepidemická opatření, která omezila zejména možnosti pořádání prezenčních akcí typu workshopy a konference. Nicméně bylo uspořádáno školení pro personalisty pracovišť AV ČR zaměřené na novelu zákoníku práce z roku 2020 a vybrané pracovní právní problémy v činnosti pracovišť AV ČR.

Poznatky získané výzkumem otázek týkajících se právnických osob ERIC (European Research Infrastructure Consortium) byly publikovány v článku *Konsorcia ERIC a jejich místo v systému práva EU* (publikován v časopisu *Právník* č. 2/2021). Proběhla rovněž příprava ke zpracování komentáře k zákonu o veřejných výzkumných institucích, který bude realizován v prvním pololetí příštího roku a publikován v nakladatelství Wolters Kluwer ČR.

2. — Projekty

V návaznosti na výzkumnou činnost prováděnou v rámci výše uvedených oblastí výzkumu probíhalo v roce 2020 také řešení následujících projektů:

a — projekty podporované Grantovou agenturou České republiky:

— bylo završeno řešení grantového projektu *Informovaný souhlas s poskytováním zdravotních služeb – právní a etické aspekty (Informed consent – legal and ethical aspects)* s dobou řešení 2018 až 2020 (řešitel doc. JUDr. Tomáš Doležal, Ph.D., LL.M.);

Informovaný souhlas je základním nástrojem pro získání svolení k provedení medicínského zákroku na pacientovi. S praktickými dopady informovaného souhlasu se zdravotnický personál setkává každodenně a pacienti při každé návštěvě zdravotnického

zařízení. I přes tyto zcela zjevné praktické dopady zůstává teoretická rovina informovaného souhlasu v české odborné literatuře téměř nedotčena, a to jak v rovině právní, tak bioetické. Při studiu tohoto fenoménu je nutně si uvědomit, že se jedná o hybridní koncept složený ze dvou složek – lékařského poučení a vlastního vyjádření vůle pacienta. Oba tyto komponenty jsou zkoumány s ohledem na jejich historickou genezi. Z hlediska historické komparace je pak zpracovávána analýza nutných a dostačujících prvků pro právní diskurs a pro diskurs etický. Projekt se zaměřuje i na odlišné modely komunikace mezi lékaři a pacienty, zejména na koncept paternalistický a koncept spotřebitelský. Dále se projekt zaměřuje i na problematiku aspektů informovaného souhlasu de lege lata. Cílem projektu je důkladně analyzovat současný právní a etický diskurs týkající se vztahu lékaře a pacienta, zejména ohledně tzv. informovaného souhlasu, se zaměřením nejen na otázky platné právní úpravy (de lege lata), ale i na to, jaká by právní úprava měla být (de lege ferenda).

— pokračovalo řešení grantového projektu *Srovnání českého korporáčního práva s OECD principy Corporate Governance jakožto mezinárodního standardu a vybranými evropskými jurisdikcemi (The Czech Company Law and the OECD Principles of Corporate Governance as an International Benchmark and Comparison with selected European Countries)* s dobou řešení 2019 až 2021 (řešitel doc. JUDr. Bohumil Havel, Ph.D.);

České soukromé právo prošlo významnými změnami. Byly přijaty občanský zákoník a zákon o obchodních korporacích, které mimo jiné zavedly podrobnou úpravu právnických osob a zejména obchodních společností. Tato pravidla byla již v době svého vzniku testována zejména srovnávací analýzou Corporate Governance. Cílem projektu je dnes, po šesti letech účinnosti, posoudit, zda se nová pravidla ustálila ve výkladu a zda poskytují dostatečně flexibilní řešení správy společností. Jako benchmark poslouží revidované OECD Principy Corporate Governance (2015). Tohoto cíle bude dosaženo formulací základních prvků správy společností, které jsou pro jejich funkčnost klíčové, analýzou stávajícího práva a stávající judikatury, srovnáním s OECD principy a dílčím srovnáním s významnými okolními jurisdikcemi a formulací možných změn českého právního řádu (hard law), případně českého Corporate Governance kodexu (soft law).

— pokračovalo řešení grantového projektu *Autonomní právo mezinárodních sportovních asociací jako ekvivalent superstátu a hranice legality jeho pravomocí* (Law of International Sports Associations as an equivalent to a Superstate and borders of legality of its powers) s dobou řešení 2019 až 2021 (řešitel JUDr. Pavel Hamerník, Ph.D.);

Projekt analyzuje legalitu aktů mezinárodních sportovních asociací, které jsou na vrcholu pyramidové struktury sportu. Jménem specifického charakteru sportu tyto asociace argumentují, že si zaslouží autonomii nezávislou na vlivu vlád států. Tato autonomie by však neměla být nedotknutelná. Sportovní asociace jsou nestátním sektorem, což je stěžejní okolnost pro možnosti kontroly legality jejich jednání. Nařízení sportovních asociací jsou založena na smluvním základě. Nicméně jejich paralelní systém regulace se podobá veřejnoprávnímu charakteru, když jde o velmi detailní a závazné předpisy pro jejich členy. Nařízení sportovních asociací jsou celosvětově harmonizována pro daný sport a mají monopolní pozici. V takovém prostředí může dojít k protiprávnímu jednání stejně jako porušení veřejného práva. Projekt popisuje mechanismy dostupné uvnitř sportovního sektoru (např. Rozhodčí soud pro sport) a také mimo něj při soudní kontrole, když dochází k rozporu s obecným právem, např. v rámci boje proti dopingům.

— pokračovalo řešení grantového projektu *Rozdíly při ukládání trestů v postkomunistických kontinentálních právních systémech* (Sentencing disparities in the post-communist continental legal systems) s dobou řešení 2019 až 2021 (řešitel Mgr. Jakub Drápal, M.Phil.);

Oblast ukládání trestů je jednou z výrazně neprobádaných oblastí trestního práva v postkomunistických zemích. Tento výzkum se proto zaměřuje na vybrané aspekty ukládání trestů zejména v České republice, ale i na Slovensku a ve Slovinsku. Konkrétně se věnuje empirickému zkoumání rozdílů při ukládání trestů mezi soudy a soudci, odůvodňování uložení trestu a na úroveň dokazování skutečností podstatných pro uložení trestu vyžadovanou soudy. Použité teorie zohledňují jak přístupy typické v kontinentální právní kultuře, tak ty, které výrazně ovlivňují ukládání trestů v anglosaské právní kultuře. Na základě poznatků z české, slovenské a slovinské praxe, zahraničních výzkumů a teoretických východisek tento výzkum popíše, v jakém stavu je praxe ukládání

trestů v České republice a u vybraných otázek porovná situace ve třech postkomunistických zemích. Výstupem projektu bude i návrh řešení vhodných pro postkomunistické kontinentální systémy, které by mohly snížit (očekávanou) inkonzistentní praxi.

— nově bylo zahájeno řešení grantového projektu *Problematika zohlednění prospěchu poškozeného při újmě způsobené ublížením na zdraví – compensatio lucri cum damno* (Damages for personal injury and collateral benefits – compensatio lucri cum damno), s dobou řešení 2020–2021 (řešitel doc. JUDr. Tomáš Doležal, Ph.D., LL.M.);

Podstatou projektu je problematika vyrovnání újmy, jež byla způsobena ublížením na zdraví, prospěchem nabytým právě v souvislosti se vznikem újmy. V zahraničí bývá tato problematika známa jako *compensatio lucri cum damno*. Obecně se jedná o situace, v nichž událost vyvolávající povinnost k náhradě újmy nezpůsobí toliko újmu, nýbrž dá současně vzniknout určitému prospěchu (výhodě) na straně poškozeného. Problematika *compensatio lucri cum damno* představuje v teorii i praxi deliktního práva jednu z klíčových otázek, která má významné dopady pro chápání celého systému náhrady škody. Je až s podivem, že se v ČR této problematice doposud nikdo podrobněji nevěnoval, a to přesto, že se jedná o problematiku s výrazným teoretickým i praktickým potenciálem. Projekt se však nevěnuje celé problematice *compensatio lucri cum damno*, ale je zúžen na oblast újem způsobených ublížením na zdraví. Projekt cílí na zodpovězení klíčové otázky, zda je přípustné a obecně vůbec vhodné prospěch nabytý v důsledku škodní události při stanovení výše újmy zohlednit.

b — projekty podporované Technologickou agenturou České republiky

— pokračovalo ve spolupráci s Výzkumným ústavem bezpečnosti práce, v. v. i., řešení projektu *Inovativní řešení skupiny potřeb v oblasti optimalizace předpisů, postupů a opatření BOZP včetně diseminačních opatření* (Innovative solution to the needs group in the area of optimization of regulations, procedures and measures of OSH, including

dissemination measures) s dobou řešení 2018 až 2020 (spoluřešitel doc. JUDr. Martin Štefko, Ph.D.);

Projekt je řešen v rámci Programu veřejných zakázek v aplikovaném výzkumu a inovacích pro potřeby státní správy BETA2. Cílem řešení výzkumného projektu je vytvoření stěžejních výstupů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) s vysokým inovačním potenciálem pro rezort Ministerstva práce a sociálních věcí. Jednotlivé části řešení projektu se zaměřují na problematiku prevence pracovní úrazovosti, programů pro prevenci BOZP ve vazbě na úrazové pojištění, vizualizace sémantických vazeb v oblasti BOZP, kvality pracovního života vybraných skupin zaměstnanců s důrazem na BOZP, ochrany zaměstnanců při činnostech pro více zaměstnavatelů a při činnostech ve výkopech, kontrolní činnosti v oblasti BOZP ze strany odborů, kompetencí školní mládeže a budoucí pracovní síly pro bezpečnost a ochranu zdraví.

— pokračovalo řešení projektu *Etika provozu autonomních vozidel* (Ethics of autonomous vehicles) s dobou řešení 2018 až 2021 (řešitel PhDr. David Černý, Ph.D.);

Jde o interdisciplinární projekt v rámci Programu na podporu společenskovedního a humanitního výzkumu, experimentálního vývoje a inovací ÉTA, na jehož řešení se dále podílejí Filosofický ústav AV ČR, Přírodovědecká fakulta UK a Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. V souvislosti s provozem autonomních vozidel jsou velmi aktuální eticky konfliktní situace, ke kterým dojde v reálném provozu. Bez řešení těchto situací, které nemá momentálně nikdo k dispozici, nebude možné uvádět autonomní vozidla vyšších stupňů automatizace na trh. Přitom benefity autonomních vozidel jsou zřejmé: zefektivnění dopravy, snížení emisí, snížení počtu nehod až o 90 %. Bezpochyby je tedy žádoucí, aby autonomní vozidla do provozu uvedena byla, a přispěla tak ke zkvalitnění života člověka v 21. století. Cílem projektu je zjistit preference potenciálních zájemců o autonomní vozidla a nabídnout jejich výrobcům komplexní etickou analýzu jejich provozu, bezprostředně uplatnitelnou ve vývoji řídicích softwarů.

— pokračovalo ve spolupráci s Lékařskou fakultou Masarykovy univerzity řešení projektu *Rozhodování o zdravotní péči v závěru života* (Decision-making process on health

care at the end of life) s dobou řešení 2019 až 2021 (spoluřešitel doc. JUDr. Tomáš Doležal, Ph.D., LL.M.);

Cílem projektu je interdisciplinární výzkum procesů rozhodování o zdravotní péči v závěru života (End of Life, EoL) se záměrem návrhu na jejich zkvalitnění. Přitom jsou sledovány všechny pro tyto procesy relevantní aspekty: klinické, etické, psychologické a právní. V projektu bude provedena analýza stávajících modalit rozhodování o zdravotní péči v závěru života. S ohledem na situaci uvedené problematiky v ČR budou vytvořeny možné způsoby pro tento typ rozhodování. Ty budou v interdisciplinárním přístupu experimentálně testovány a vhodné modifikovány a nakonec budou navrženy otestované modalitativy pro procesy rozhodování o zdravotní péči v závěru života.

— pokračovalo řešení projektu *Civilní odpovědnost za škodu způsobenou provozem autonomních vozidel* (Civil Liability for Damage caused by Operation of Autonomous Vehicles) s dobou řešení 12/2018 až 11/2021 (řešitel JUDr. Ján Matejka, Ph.D.);

Hlavním cílem projektu je provést komplexní systémovou analýzu odpovědnostních vztahů vznikajících při provozu autonomních vozidel a navrhnout doporučení. Analýza zohlední evropskou a českou legislativu včetně judikatury, inspiruje se americkou legislativou a zohlední jednotlivé stupně autonomie řízení. Obsah doporučení: 1. doporučení pro plnění preventivní povinnosti výrobců v oblasti odpovědnosti za výrobek, za software a za dodaná data; 2. model smluvní úpravy odpovědnostních vztahů mezi jednotlivými subjekty podílejícími se na provozu autonomních vozidel a zajišťování infrastruktury pro jejich provoz; 3. doporučení úpravy stávající legislativy v souvislosti s evropskými legislativními aktivitami; 4. doporučení pro nakládání s údaji při řešení škodných událostí pro účely pojištění.

— pokračovalo ve spolupráci s Fakultou informačních technologií Vysokého učení technického v Brně a s Fakultou sociálních studií Masarykovy univerzity řešení projektu *Průzkum a edukace občanů České republiky v oblasti biometrie* (Survey and education of Citizen of the Czech Republic in the field of Biometrics) s dobou řešení 2019 až 2021 (spoluřešitel JUDr. Ján Matejka, Ph.D.);

22 Cílem projektu je realizace studie znalostí biometrických systémů a manipulace s biometrickými údaji mezi občany České republiky, s důrazem na znalost rizik vyplývajících z používání těchto systémů. Projekt se zaměří na různé věkové kategorie, profesní skupiny a osoby s různým vzděláním. Na základě této studie bude poté připravena metodika s doporučeními pro Policii ČR, ÚOOÚ a vládní organizace, brožura pro relevantní stakeholdery, se kterými bude uspořádán edukativně-diseminační participativní workshop, který přispěje k zajištění relevantního přenosu do praxe. Elektronická brožura bude volně k dispozici ve formátu uzpůsobeném pro tisk pro zajištění její dostupnosti.

— nově bylo zahájeno řešení projektu *Umělá inteligence, média a právo* (Artificial Intelligence, Media and Law) s dobou řešení 06/2020 až 12/2023 (řešitelka Mgr. Alžběta Krausová, LL.M.), na jehož řešení se dále podílí Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy a Fakulta aplikovaných věd Západočeské univerzity v Plzni;

Cílem projektu je definovat zákonné a podzákoné podmínky spravedlivé ochrany osobní autonomie a práva na informační sebeurčení jednotlivce při používání umělé inteligence v oblasti personalizace zpráv, reklam a dalšího obsahu prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků (tzn. mediální komunikace a medializovaných obsahů), definovat nejlepší praxi při tvorbě a sdělování personalizovaného obsahu těmito prostředky a poskytnout běžným uživatelům volně dostupný nástroj, který jim pomůže při realizaci svého práva na osobní autonomii a informační sebeurčení. Projekt pomůže realizovat vybrané cíle definované v kapitole 6 Národní strategie umělé inteligence v ČR.

— nově bylo zahájeno řešení projektu *Možnosti reakce na závažné infekční nemoci v právu EU: kritická analýza a doporučení ve světle pandemie COVID-19* (Capacities to Respond to Infectious Diseases In EU law: critical assessment and recommendations in the light of the COVID-19 pandemics) s dobou řešení 12/2020 až 11/2022, na jehož řešení se dále podílí Právnická fakulta Univerzity Karlovy;

Hlavním cílem projektu je i) analyzovat, jaké pravomoci má EU na základě stávajícího primárního a sekundárního práva EU ve vztahu k rychlé

identifikaci a včasné reakci na závažné infekční nemoci, a to zejména nové, a k jejich potírání, ii) na základě zkušeností nabytých během pandemie covid-19 provést kritické posouzení, zda jsou tyto pravomoci adekvátní, či nikoli, a dále, zda je nebo není adekvátní způsob, jakým jsou tyto pravomoci uplatňovány na politické úrovni, iii) formulovat doporučení s ohledem na návrhy na nutnost/vhodnost posílení pravomocí EU, jejich orgánů a agentur v oblasti ochrany veřejného zdraví před infekčními nemocemi, které byly nebo budou předloženy.

c — ostatní projekty:

— bylo završeno řešení projektu *Národní právní dědictví* (National legal heritage) podporovaného Ministerstvem kultury v rámci *Programu na podporu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity* na léta 2016 až 2022 (NAKI II) s dobou řešení 2016 až 2020 (řešitel JUDr. Ján Matejka, Ph.D.);

Cílem projektu je uchovat národní právní dědictví našich zemí jako součást evropské a světové právní kultury a učinit je lépe přístupným a zkoumatelným. Během posledních zhruba 20 let se pronikavě změnil způsob užívání právních předpisů, soudních rozhodnutí i právní literatury, objevil se i jistý rozštěp mezi segmentem „digitálních“ a „nedigitálních“ právních textů. Prohlubující se tendence k přehlížení „nedigitálního“ segmentu může vést v některých případech k diskontinuitě soudních rozhodnutí i právní nauky. Dalším problémem je i špatný stav zdejších právních knihoven a nedostatečná dostupnost starších právních textů. Projekt se snaží překonat uvedené obtíže digitalizací starší právní literatury a soudních rozhodnutí, doplněnou důkladným metadatovým popisem a její jedinečnou kombinací do veřejně přístupné a bezplatné právní databáze, zaměřené právněhistoricky a šité na míru odborným právním potřebám. Projekt byl rozdělen do dvou fází: v první fázi bylo jednak především připravováno programátorské řešení pracovního prostředí a databáze, jednak probíhalo skenování a zpracovávání textů, ve druhé fázi pak bylo řešeno především skenování a zpracovávání textů. Programátorsky bylo v této fázi řešeno především uživatelské prostředí pro zpřístupňování databáze (vyhledávání), obsahující na konci projektu více než 150 tisíc naskenovaných stran původních papírových předloh. Databázi mohou uživatelé procházet na úrovni skupin dokumentů (např. časopisů,

slovníků a encyklopedií, sbírek soudních rozhodnutí, poct a sborníků) i jednotlivých dokumentů (např. článků v ročnících časopisů) nebo podle autorů. Uživatelé ocení možnost prohledávání plného textu dokumentů v databázi za pomoci dotazů různé úrovně složitosti.

— pokračovalo ve spolupráci s Právnickou fakultou Masarykovy univerzity řešení projektu *Transitional Jurisprudence* (Transitional Jurisprudence) podporovaného Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy z prostředků operačního programu *Výzkum, vývoj, vzdělávání* s dobou řešení od 1. 5. 2017 do 30. 9. 2021 (spoluřešitel Mgr. Petr Agha, Ph.D., LL.M.);

Cílem projektu je rozvoj lidských zdrojů pro výzkum a vývoj v oboru Práva a právních věd formou zřízení společného doktorského studijního programu Právnické fakulty Masarykovy univerzity a Ústavu státu a práva AV ČR, který bude obsahovat čtyři obory. Kvalitativním cílem společného doktorského studia je výchova nové generace vědeckých pracovníků schopných účastnit se výzkumu na evropské úrovni, jakož i výchova špičkových odborníků pro potřeby praxe (zejména se zaměřením na užší specializaci ve vybraných oblastech práva s mezinárodním přesahem). Zúčastněné instituce budou studentům aktivně vytvářet příležitosti pro jejich zapojení do výzkumných projektů základního i aplikovaného výzkumu a do dalších činností souvisejících s vědou a výzkumem. Společné doktorské studium poskytne také příležitost akademickým pracovníkům v ČR k jejich dalšímu odbornému rozvoji a růstu (školitelé v programu, stáže na výzkumných a univerzitních pracovištích v tuzemsku i v zahraničí, školení, účast na vědeckém životě partnerských institucí).

— pokračovalo řešení mobilního projektu Akademie věd ČR a Maďarské akademie věd (HAS) *Revisiting the definition and the normative concept of the consumer case studies in four EU Member States* s dobou řešení 2019 až 2021 (řešitelka Dr. Rita Sik-Simon, LL.M., B.A.);

— pokračovalo ve spolupráci s Právnickou fakultou Univerzity Karlovy a Právnickou fakultou Masarykovy univerzity řešení projektu *Veřejný zájem v právu* (Public Interest in Law) s dobou řešení 2019 až 2021 (spoluřešitel JUDr. Jan Malíř, Ph.D.);

23 Cíl projektu (výzkumu) je několikery. Především je třeba pojem veřejný zájem definovat a stanovit jeho strukturu. Výzkum se proto soustředí na vymezení jeho obsahu a účelu, a to zejména na pozadí zájmu soukromého. Uskutečnit tento cíl znamená analyzovat i historický vývoj a s ohledem na jeho význam sledovat jeho aplikaci v různých rozdílných epochách a rozdílných společenskoeconomických poměrech. Je třeba zkoumat, zda lze tento institut chápat jako určitý jedolný pojem, nebo zda má v různých právních odvětvích relativně samostatné postavení a svébytnou funkci. Při používání veřejného zájmu je třeba vymežit prostor správní i soudcovské úvahy při zdůrazňování jeho jednotlivých aspektů v rozdílných skutkových situacích. Je třeba zjistit, zda i v těch odvětvích, kde se tento pojem nevyskytuje, má vzdor tomu význam jako součást jiných zcela odlišných institutů.

— nově bylo zahájeno řešení projektu *Právo ochrany klimatu* (Climate Law) s dobou řešení 2020 až 2024 (řešitelka JUDr. Hana Müllerová, Ph.D.);

Výzkum realizovaný výzkumnou jednotkou CLASS se zaměří na aktuální otázky a problémy v oblasti ochrany klimatu. Jeho cílem bude položit u nás základy tohoto nového resp. rodícího se pododvětví práva, zprostředkovávat poznatky o něm české odborné veřejnosti, pěstovat mezioborovou spolupráci, jakož i navázat kontakty se zahraničními centry, která se této problematice věnují. CLASS se zaměří na otázky ochrany klimatu v rovině práva mezinárodního, evropského i českého. Členové týmu budou zkoumat nejen ty otázky klimatického práva, které lze podřadit pod právní ochranu životního prostředí, ale také související otázky jiných odvětví práva, jako jsou lidskoprávní aspekty klimatické změny, systémy regulace obchodování s emisními povolenkami, opatření v oblasti energetiky a technologií, právní přístupy k regulaci dopravy a emisí z ní či mezinárodní obchod a ochrana investic.

— nově bylo zahájeno řešení mezinárodního projektu *Socially Just and Politically Robust Decarbonisation: A Knowledge Base and Toolkit for Policymakers* (JustDecarb) s dobou řešení 2020 až 2023 (spoluřešitelka H. Müllerová a členky výzkumné jednotky CLASS); projekt uspěl v rámci výzvy „Enabling Societal Transformation in the Face of Climate Change“ (SOLSTICE); členy

mezinárodního řešitelského konsorcia jsou dále CICERo – Center for International Climate Research (Oslo), London School of Economics – Grantham Research Institute on Climate Change, University of Graz;

Jde o vysoce prestižní projekt spolupráce se západoevropskými vědeckými institucemi se zaměřením na mezioborovou spolupráci v oblasti klimatu (právo, ekonomie, filozofie, politologie). Právní část tříletého projektu se zaměří především na otázku, jakou úlohu mají hrát lidská práva a právní principy jako kritéria pro posuzování klimatických politik a opatření.

V roce 2020 byl podán ke Grantové agentuře ČR 1 návrh standardního projektu, dále k Technologické agentuře 8 návrhů projektů (úspěšné projekty: *Umělá inteligence, média a právo – AIMLaw* řešitelky A. Krausové, *Možnosti reakce na závažné infekční nemoci v právu EU: kritická analýza a doporučení ve světle pandemie covid-19* řešitele J. Malíře, jejichž řešení již bylo v roce 2020 zahájeno, a *Legislativní překážky při zpracování velkých dat ve službách umělé inteligence* řešitelky V. Žolnerčíkové). Dále byl podán k Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy 1 návrh (úspěšný projekt: *Socially Just and Politically Robust Decarbonisation: A Knowledge Base and Toolkit for Policymakers (JustDecarb)* řešitelky H. Müllerové), jehož řešení bylo v roce 2020 zahájeno, a k Ministerstvu vnitra 1 návrh (úspěšný projekt: *Elektronické důkazy v trestním řízení* řešitele J. Matejky).

3. Strategie AV21

Pracovníci ÚSP v roce 2020 aktivně pokračovali ve výzkumných aktivitách realizovaných v rámci interdisciplinární výzkumné strategie Akademie věd ČR *Strategie AV21*, která se nese ve znamení hesla Špičkový výzkum ve veřejném zájmu. V roce 2020 však byla realizace řady předpokládaných aktivit narušena pandemií nemoci covid-19, takže některé plánované aktivity musely být zrušeny, jiné byly přeloženy do dalšího roku.

V programu *Naděje a rizika digitálního věku* byl ÚSP spoluřešitelem tématu *Etické a filosofické problémy informatiky*. Dále byla z tohoto programu Strategie AV21 v roce 2020 podporována aktivita *Centra pro výzkum inovací a kyberpráva (CICERo)*.

V rámci činnosti CICERo byla dne 10. února 2020 ve spolupráci s Úřadem vlády ČR a Ministerstvem průmyslu a obchodu ustavena

Expertní platforma a fórum pro právo a umělou inteligenci (AI Observatory & Forum). Tato platforma se zařadila na seznam evropských iniciativ pro monitorování právních a etických pravidel pro umělou inteligenci. Cílem platformy je monitorovat vývoj regulace umělé inteligence, poskytovat nezávislé expertní konzultace veřejné správě v oblasti právní regulace a formulovat poziční dokumenty k jednotlivým problémům v této oblasti. Členy platformy jsou nezávislí odborníci především z akademické sféry. AI Observatory & Forum provozuje web v angličtině a češtině (<http://observatory.ilaw.cas.cz/>).

Dále CICERo uspořádalo třetí ročník mezinárodní konference SOLAIR 2020 (*Society, Law, Artificial Intelligence and Robotics*) na téma *Fundamental Rights and Values in the Digital Age*. Konference proběhla ve dnech 10. a 11. září 2020, oproti plánované prezenční formě byla přenášena online z budovy Akademie věd. Partnery konference byly v tomto ročníku Komise OSN pro mezinárodní obchodní právo, Úřad vlády ČR, Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, Microsoft, Akademie věd ČR, Ministerstvo spravedlnosti Japonska a Japonské centrum pro mezinárodní řešení sporů. Záštitu konferenci poskytla předsedkyně Akademie věd, profesorka Eva Zažímalová, Ministerstvo zahraničních věcí Státu Izrael a Ministerstvo spravedlnosti Státu Izrael. Součástí konference byl i specializovaný workshop *Dispute Settlement in the Digital Economy*. Na konferenci se registrovalo více než 250 účastníků z celého světa. Konferenci otevřela svou videozprávou eurokomisařka Věra Jourová. Úvodní příspěvky pak pronesli Petr Očko (MPO), Štěpán Pech (Úřad vlády) a Antonín Fejfar (AV ČR). Hlavní přednášky přednesli Alžběta Krausová (ÚSP), Yordanka Ivanova (Evropská komise), Zsuzsanna Matrai (Microsoft), Anna Joubin-Bret (UNCITRAL), Carlo di Nicola (UNIDROIT) a Karine Perset (OECD). Další mezinárodní organizace reprezentovaly prof. Peggy Valcke (CAHAI při Radě Evropy) a Gabriela Ramos (UNESCO).

Významnou aktivitu realizovanou v rámci Centra představovala rovněž série kolokvií s diskusí pořádaná v průběhu roku na témata *Zajišťování důkazů pro trestní řízení související s telekomunikací, Pracovníci ve sdílené ekonomice, Právo na digitální služby, Předávání osobních údajů do USA, Bankovní identita a Pacientské údaje v klinických studiích*. Část kolokvií proběhla vzhledem k vládním protiepidemickým opatřením online.

V programu *Paměť v digitálním věku* v rámci tématu *Ostrovny spolehlivého poznání – Encyklopedická báze digitálního věku* probíhalo

v roce 2020 řešení projektu *AcademicLex*. Cílem projektu je vytvořit obecnou softwarovou platformu pro zpracování a vyhledávání v právních textech propojující informační systém o českém právu, Právníký elektronický slovník (PES) vytvořený v předchozích letech, korpusy platného práva s analytickým softwarem, klasické právní učebnice a nově vzniklé učebnice pro výuku práva. Vývoj softwaru se v posledních dvou letech soustředil na zpracování doktrinálních textů (knihy, učebnice, přednášky a videa). *AcademicLex* není závislý na jiných softwarech a je šířen jako veřejná služba, zejména pro studenty právnických fakult. Využívá se jako podpůrný program v oborech teorie práva, legislativy, právní informatiky atd. V době pandemie se významně osvědčil, neboť zahrnuje kompletní pomůcky pro distanční výuku včetně přednáškových videí.

V programu *Evropa a stát: mezi barbarstvím a civilizací* bylo na ÚSP řešeno téma *Právní problémy děleného vlastnictví a spoluvlastnictví* zaměřené na výzkum v oblasti občanského práva, *Právo a minulost: Obtížné otázky spravedlnosti mezi různými střídami času* zaměřené na právněhistorický výzkum a *Sto let Ústavní listiny Československé republiky*, v jehož rámci probíhala výzkumná a editorská práce na přípravě monografie.

V programu *Globální konflikty a lokální souvislosti: kulturní a společenské výzvy* byla v roce 2020 v rámci tématu *Aktérské interakce a právní proměny v transnacionálních souvislostech* řešena aktivita *Dvě strany populismu – příběh liberální demokracie*. Téma navázalo na předchozí výzkum realizovaný v letech 2017–2019, který se zabýval různými aspekty vztahu práva a politiky, nadnárodních soudních orgánů a otázkami vlivu a legitimacy transnacionálních právních úprav. V roce 2020 bylo plánováno uspořádání dvoudenní mezinárodní konference, která však kvůli pandemii koronaviru neproběhla. Projekt konference a akademický network byl proto následně převeden do podoby book proposal, který se v současné době nachází v recenzním řízení nakladatelství Routledge pod názvem *Velvet Capitalism and the Crisis of Liberal Democracy*.

V rámci uvedeného tématu byla dále řešena aktivita *Současné přehodnocení vztahu mezi právem, politikou a společností*. Bylo plánováno uspořádání dvoudenního mezinárodního workshopu věnovaného zkoumání a analyzování nejnovějších přístupů současné kontinentální filosofie, které přehodnocují vztah mezi právem, politikou a společností. Cílem tohoto výzkumného workshopu bylo prozkoumat a vyšetřit současnou obrodu těchto témat a zjistit,

zda nemohou pomoci z kulturních, politických a ekonomických slepých uliček dnešních dní. Ani tento workshop však nebylo možno z důvodu pandemie uskutečnit. Výzkumné aktivity se tedy zaměřily na zpracování textů pro mezinárodní výzkumnou platformu reOpen, která vznikla ve spolupráci s Ústavem mezinárodních vztahů a bude působit na pomezí vědy, politiky a veřejné debaty.

Třetí aktivita řešená v rámci tématu *Aktérské interakce a právní proměny v transnacionálních kontextech* nesla název *Emancipace a právo* a byla zaměřena na vývojové (právněhistorické, historické) otázky genderu, sociální a politické emancipace v průběhu XX. století. Cílem aktivity je archivním výzkumem připravit kvalitní a kritickou edici historických textů, dokumentujících z právního hlediska emancipaci žen i širší otázky představ o možných právních podobách sociální a politické emancipace skupin nevládních výrobních prostředků. Tři edice těchto historických dokumentů s poznámkovými aparátami a doprovodnou odbornou studií pak tyto materiály zpřístupní širokému publiku a budou tak stimulovat další společenskou a odbornou debatu.

V rámci programu *Společnost v pohybu a veřejné politiky* byla řešena aktivita *Odpovědnost a etické výzvy 21. století*. Plánované konference a workshopy musely být vzhledem k pandemii nemoci covid-19 zrušeny. V reakci na aktuální situaci byl založen web *Etika epidemie*, který se stal centrem etické a filosofické reflexe pandemie nemoci covid-19 v České republice.

V rámci nově zahájeného programu *Voda pro život* a tématu *Člověk a voda* se ÚSP podílel ve spolupráci se Sociologickým ústavem AV ČR, v. v. i., na řešení aktivity s názvem *Zacházení s šedou a dešťovou vodou v domácnostech*. Předmětem zkoumání této aktivity jsou právní a praktické reakce na ohrožení nedostatkem vody či zkušenosť se snižující se dostupností vody (byť dočasnou). Po právní stránce se výzkum zaměřuje zvláště na úroveň obcí, ze sociologického hlediska až na úroveň domácností a jednotlivců. Právní část výzkumu zahrnuje analýzu legislativy, která tuto problematiku upravuje, včetně zmapování právních možností reakcí na lokální úrovni, a dále bude směřovat ke zhodnocení dostatečnosti legislativy a zkoumání možností její úpravy. V rámci řešení aktivity byl v roce 2020 uspořádán odborný diskusní webinář *Zkušenosti s nedostatkem vody: sociálně-vědní a právní aspekty* konaný dne 21. 10. 2020, na kterém byl přednesen příspěvek *Připravované novelizace českého práva v oblasti vody a sucha: Ústava a vodní zákon*.

MATEJKA, Ján – KRAUSOVÁ, Alžběta – GÜTTLER, Vojen

Biometric Data and Its Specific Legal Protection.

Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2020. 192 s.

ISBN 978-80-87439-43-2

Monografie popisuje technologii biometrie z technologického i právního hlediska. Právní analýza se zaměřuje na právo EU a právo České republiky. V první kapitole nazvané *Biometrická technologie* se popisuje podstata a fungování této technologie, jsou zde uvedeny různé definice pro ilustraci toho, co lze věcně považovat za biometrii, a poukazuje se na kontrast s pojmem biometrie v právu. V kapitole je také identifikováno několik rizik souvisejících s biometrickými údaji. Druhá kapitola s názvem *Biometrie z pohledu mezinárodního práva a práva EU* obsahuje popis mezinárodního právního rámce a právního rámce EU. Hlavní důraz je kladen na obecné nařízení o ochraně údajů a jednotlivé národní odchylky v oblasti regulace biometrických údajů. Dále se zde uvádí další zákony týkající se biometrie a poskytuje se perspektiva budoucí regulace umělé inteligence využívané v biometrických systémech. Ve třetí kapitole nazvané *Česká legislativa o biometrii* se hodnotí ústavní aspekty biometrické regulace, aktuální legislativa v oblasti ochrany osobních údajů a konkrétní veřejnoprávní předpisy, které upravují používání biometrických technologií zejména pro identifikaci nebo ověření identity jednotlivce, na závěr jsou pak popsána specifika určitých použití biometrických údajů. Čtvrtá kapitola s názvem *Subjekty údajů a jejich možnosti s ohledem na ochranu vlastních biometrických údajů* je věnována otázkám rozsahu individuální svobody a autonomie člověka s ohledem na používání biometrických technologií a obsahuje rovněž přehled právních i technických nástrojů, které mohou jednotlivci používat k ochraně svých biometrických údajů. Pátá kapitola nazvaná *Doporučení pro správce údajů* obsahuje pokyny, jak zákonně zpracovávat biometrické údaje a jak poskytovat různé záruky subjektům údajů s ohledem na různé úrovně ochrany soukromí. Nakonec monografie obsahuje také přílohu I. nazvanou *Výzkumná zpráva o rozšířených orientačních hodnotách biometrických údajů*, která poskytuje přehled informací, které lze odvodit z různých typů biometrických dat, zejména z dynamiky otisků prstů, obličejů, duhovky, hlasu a stisku klávesy.

ONDŘEJKOVÁ, Jana – MALÍŘ, Jan

Ústavní soud ČR: strážce ústavy nad politikou nebo v politice?

Praha: Leges, 2020. 304 s. ISBN 978-80-7502-431-2

Smyslem předkládané kolektivní monografie je poskytnout průřezový pohled na to, jak k rozhodování o politických otázkách přistupuje Ústavní soud ČR, je-li muž je v souladu s domácí i evropskou tradicí svěřeno provádění centralizovaného ústavního přezkumu, a jaké faktory přístup Ústavního soudu ČR k uvedeným otázkám ovlivňují. Monografie tak činí ve třech částech. První se zaměřuje na strukturální otázky spojené s judicializací politických otázek v kontextu ústavního přezkumu, jmenovitě na pojetí Ústavního soudu jako politického aktéra, míru a techniky institucionální zdrženlivosti Ústavního soudu, jakož i na vliv osobních postojů ústavních soudců na přijímaná rozhodnutí. Ve druhé části je ukázáno, jakou politickou roli může, ale také nemusí Ústavní soud hrát v konkrétních případech, které mají politickou relevanci a jakými je udělování státního občanství nebo vyrovnání se s předchozími politickými režimy. S ohledem na to, že míra judicializace politických otázek je ale nepochybně závislá i na širší politické kultuře a tradicích té které země, je pak ve třetí části zkoumáno, jak se k přezkumu vysoce citlivých politických otázek přistupovalo v meziválečném Československu.

ŠEJVL, Michal – AGHA, Petr – SOBEK,

Tomáš – KOKEŠOVÁ, Jana – ČERNÝ, David
Vítězové a poražení: Právní a etické problémy současné koronakrizy.

Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2020. 90 s.

ISBN 978-80-87439-45-6

Kniha přináší pět teoretických textů, které všechny reagují na krizi vyvolanou pandemií nemoci covid-19. Michal Šejvl se věnuje úskalím použití lidskoprávního „instrumentária“ (zvláště „testu“ proporcionality) v paradoxní situaci vyvolané krizí, kdy lidská práva jsou chápána jako riziko ohrožující život a zdraví, zatímco stát je prezentován jako „zachránce“ lidských životů. Petr Agha reflektuje změny v koncepci liberální demokracie vyvolané krizí, kdy celý politický režim může být chápán jako nefunkční, což může mít závažné důsledky. Tomáš Sobek se z perspektivy ex post a ex ante kontraktualismu dívá na to, jak se oba filozofické přístupy v krizové situaci ukazují jako problematické. Jana Kokešová se zamýšlí nad tím, mají-li podnikatelé morální nárok na satisfakci za státní omezení jejich aktivit v krizi, kdy dochází k závěru, že stát nepoužil podnikatele jako nástroj ochrany rizikových skupin obyvatelstva (starých a nemocných), protože

pandemie dopadla na celé politické společenství, nikoli pouze na rizikové skupiny. David Černý nabízí rozsáhlé zdůvodnění svého názoru (který konstantně zastával v průběhu „koronakrizy“, navzdory mnoha mediálním kritikám), že není diskriminační, jestliže se vzácné lékařské zdroje přidělují na základě věku.

FEIGERLOVÁ, Monika – PAUKNEROVÁ, Monika
Private International Law Aspects of Corporate Social Responsibility. Ius Comparatum – Global Studies in Comparative Law. Vol. 42. Cham: Springer Nature Switzerland, 2020 – (Kessedjian, C.; Cantu Rivera, H.), s. 325–352.

ISBN 978-3-030-35186-1

Kapitola poskytuje přehled o koncepci společenské odpovědnosti organizací (*corporate social responsibility, CSR*) v České republice a její reflexi v normách práva obchodních společností, smluvního práva, úpravě odpovědnosti za škodu a normách mezinárodního práva soukromého. Hlavními body kapitoly jsou otázky aplikace pravidel CR jako součástí rozhodného práva a analýza norem, na základě kterých se stanoví pravomoc příslušného orgánu rozhodovat spory týkající se hodnot představovaných CSR. Povědomí o mezinárodních instrumentech upravujících CSR je v ČR zatím nízké jak v rámci byznysu, tak v rámci široké veřejnosti. Nejnovější iniciativy, včetně přijetí Národního akčního plánu a Národního akčního plánu pro byznys a lidská práva, jsou důležitými mezníky pro rozvoj CSR a pro koordinovaný a systematický přístup k této problematice na národní úrovni. Obchodní společnosti hrají zásadní roli v ekonomickém rozvoji a jejich jednání musí respektovat lidská práva bez ohledu na to, ve které zemi se jejich činnosti odehrávají. I když je rozsah působnosti norem mezinárodního práva soukromého poměrně široký, existují další limity, které ztěžují možnost žalovat a posoudit protiprávní jednání podniků, ke kterému došlo v zahraničí, před českým soudem či soudem členského státu EU.

KOBER, Jan

Czech Republic: Legal Professions Looking for Serenity and Stability. Lawyers in 21st-Century Societies. Volume 1: National Reports. Oxford: Hart Publishing, 2020 – (Abel, R.; Hammerslev, O.; Sommerlad, H.; Schultz, U.), s. 289–307
ISBN 9781509915149

Kapitola v kolektivní monografii se zabývá tématem rozvoje vybraných právnických profesí v České republice. Důraz je kladen především na poválečné období a období transformace v 90. letech. Pozornost je rovněž věnována následujícímu období až do

současnosti. V průběhu vývoje po roce 1945 došlo v právnických profesích k dalekosáhlým změnám nejen ve vztahu k jejich formě a právní úpravě, ale také ve vztahu k počtu příslušníků povolání, ve vztahu k podílu mužů a žen – od 50. a 60. let se ženy staly ve velkém počtu částí právnických profesí – a to ve vztahu k funkcím jednotlivých povolání, míře jejich prestiže, ale také k finančním odměnám. Dramatické změny v právnických profesích, často spojené s podstatnými změnami ve velkých oblastech právní regulace, ukázaly značnou odolnost právních odborníků.

MALÍŘ, Jan – ONDŘEJKOVÁ, Jana
Law-making activity of the Czech Constitutional Court. Judicial Law-Making in European Constitutional Courts. London: Routledge, 2020 – (Florczak-Wątor, M.), s. 111–127.
ISBN 978-0-367-90075-5

Kapitola, která je součástí kolektivní monografie zabývající se normotvornou rolí ústavních soudů a soudů provádějících ústavní přezkum v současné Evropě, analyzuje, jakými způsoby ovlivňuje Ústavní soud podobu českého ústavního i běžného práva, a na vybraných příkladech ukazuje, jak daleko může vliv Ústavního soudu v jednotlivých případech sahát. Ačkoli oficiálně vychází architektura Ústavního soudu z kelsenovského modelu negativního zákonodárce, doplněného o institut ústavní stížnosti, prostřednictvím kontroly procesu změn ústavního pořádku, sjednocování výkladu ústavního práva, interpretativních a rozsahových výroků, závěrů činěných „obiter dicta“ nebo prostřednictvím konstatování protiústavní nečinnosti zákonodárce se Ústavní soud v mnoha situacích jeví jako zákonodárce pozitivní. Tato role vysvětluje i význam místa, které Ústavní soud zaujímá v politickém systému ČR, mezi jehož nepřehlédnutelné činitele náleží.

MATEJKA, Ján – KRAUSOVÁ, Alžběta
Právo a umělá inteligence – nová výzva právní regulaci nebo science fiction? In: Právo a umělá inteligence. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2020 – (Štědroň, B.), s. 23–56.
ISBN 978-80-7380-803-7

Kapitola pojednává o otázkách spojených s právní regulací umělé inteligence. Popisuje historický kontext vztahu práva a problematiky umělé inteligence a poskytuje přehled o tom, jak se zájem o témata související s umělou inteligencí v odborné literatuře vyvíjel v jednotlivých dekádách až do současnosti. Stručně zmiňuje i přístup mezinárodního společenství a Evropské unie k regulaci umělé inteligence.

28 Následně se kapitola věnuje analýze jednotlivých soukromoprávních režimů odpovědnosti ve vztahu k autonomním systémům a v závěru identifikuje vybrané problémy týkající se ochrany soukromí, zpracování údajů či ochrany lidské důstojnosti a naznačuje možný vývoj do budoucna.

ČERNÝ, David
The Principle of Double Effect. A History and Philosophical Defense.
New York: Routledge, 2020. 171 s.
ISBN 978-0-367-44246-0

Knihou předkládá historii principu dvojího účinku a jeho aplikací v etice. Je napsána z neteologické perspektivy a snaží se prokázat centrální úlohu rozvah opírajících se o dvojí účinek ve filosofické etice. Kniha je rozdělena do dvou částí. První část podrobně analyzuje historii principu dvojího účinku. Výklad začíná u opera omnia Tomáše Akvinského a postupuje až k současnému a vlivnému výkladu tohoto principu v kontextu proporcionalismu. Druhá část knihy se zaměřuje na analýzu principu dvojího účinku a vypořádává se s námitkami, jež se proti němu vznášejí, včetně těch, které se objevují v diskusích trolley problému. Nakonec se autor věnuje vysvětlení role intencí v etice a předkládá novou obhajobu principu založenou na jemném rozlišování mezi intencemi.

BALOUNOVÁ, Eva
Úvod do klimatické litigace: globální přehled. České právo životního prostředí. Roč. 20, č. 3 (2020), s. 12–40. ISSN 1213-5542

Klimatická litigace (klimatické soudní řízení) je v českém právním prostředí relativně nový pojem, celosvětově je však již přes tisíc případů, které můžeme označit jako klimatickou litigaci. Cílem článku je uvést klimatickou litigaci v českém právním prostředí a stručně představit nejznámější případy ze světa v návaznosti na oznámení přípravy první strategické klimatické žaloby v Česku a veřejnou debatu, která následovala. Článek je rozdělen na tři části. První část je věnována obecně klimatické litigaci, zabývá se definicí pojmu, vývojem a počtem případů, členěním klimatických litigací, vztahem mezi klimatickou litigací a klimatickou legislativou, jsou zde naznačeny i některé teoreticko-právní otázky a role lidských práv v klimatické litigaci. Druhá část představuje klimatickou litigaci v USA, které jsou kolébkou klimatické litigace a zaznamenávají vůbec největší počet případů klimatické litigace. Třetí část představuje významné případy klimatické litigace v dalších zemích. Tato část je rozdělena do tří částí: nejprve jsou představeny nejvýznamnější žaloby proti vládním klimatickým

politikám, poté proti uhlíkově náročné infrastruktuře, včetně žalob proti rozšiřování letišť, a závěrem jsou představeny žaloby proti soukromým společnostem.

DOLEŽAL, Tomáš – DOLEŽAL, Adam
Právní aspekty rozhodování o zdravotní péči v závěru života člověka. Časopis zdravotnického práva a bioetiky. Roč. 10, č. 2 (2020), s. 105–127. ISSN 1804-8137

Článek je zaměřen na právní analýzu rozhodování v závěru života. V textu je stručně odkázáno i na zahraniční právní řády a zejména judikatury v této oblasti, včetně soudních rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva. Podrobnější rozbor je pak věnován české právní úpravě, zejména s ohledem na to, kdo může o poskytování zdravotní péče v závěru života rozhodovat. Také jsou stručně vymezeny právně relevantní situace, při kterých dochází k rozhodování na konci života. V závěru je pak předloženo i několik problematických okruhů, které současná právní úprava v ČR neřeší optimálně, včetně krátké úvahy de lege ferenda zohledňující požadavky Evropského soudu pro lidská práva, kterou předestřel v několika svých rozsudcích.

Výzkumní pracovníci ÚSP vytvořili v roce 2020 celkem 92 výsledků, z nichž 68 bylo odesláno do systému RIV. V rámci výsledků uplatněných v RIV šlo o 8 monografií, 19 kapitol v knihách a 25 článků, z nichž 5 článků bylo publikováno v časopisech zařazených do databáze SCOPUS a v jiných impaktovaných časopisech. Celkem 18 publikací bylo uveřejněno v anglickém jazyce, 1 v němčině a 1 ve slovenštině. Z toho 15 publikací bylo vydáno v zahraničních vydavatelstvích a časopisech, mj. Routledge, Hart Publishing, Oxford University Press, European Law Journal (Nizozemsko 2, Velká Británie 4, Spojené státy 1, Německo 2, Švýcarsko 1, Francie 1, Itálie 1, Slovensko 3).

Podrobné údaje o publikačních a dalších výstupu výzkumné činnosti pracovníků ÚSP jsou zveřejňovány prostřednictvím informačních systémů, a to jednak v systému Evidence publikační činnosti v AV ČR (ASEP) na webových stránkách, jednak v Rejstříku výsledků výzkumu (RIV) pod gescí Rady pro výzkum, vývoj a inovace, která je poradním orgánem vlády ČR.

5. — Ediční činnost a vydávání časopisů

V rámci vlastní ediční činnosti vydal ÚSP v roce 2020 6 publikací, z toho tři e-knihy, které jsou volně přístupné na webové stránce <https://www.ilaw.cas.cz/casopisy-a-knihy/kniha-a-e-knihy/>:

HALÁSZ, Ivan
Republika so Svätou korunou? Svätá koruna, idea republiky a historická ústava v maďarskom právnom poriadku.

Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2020. 132 s.
ISBN 978-80-87439-49-4

CVRČEK, František
Manuál AcademicLex.
Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2020. 75 s.
ISBN 978-80-87439-50-0

ŠEJVL, Michal – AGHA, Petr – SOBEK, Tomáš – KOKEŠOVÁ, Jana – ČERNÝ, David
Vítězové a poražení: Právní a etické problémy současné koronakrize.
Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2020. 90 s.
ISBN 978-80-87439-45-6

DOSTÁL, Martin
Dějiny Nejvyššího soudu Spojených států. Legendární soudci, významné případy a právní doktríny.
Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2020. 731 s.
ISBN 978-80-87439-47-0

MATEJKA, Ján – KRAUSOVÁ, Alžběta – GÜTTLER, Vojen
Profílování a automatizované rozhodování (nejen) ve světle lidských práv a základních svobod.
Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2020. 78 s.
ISBN: 978-80-87439-42-5

MATEJKA, Ján – KRAUSOVÁ, Alžběta – GÜTTLER, Vojen
Biometric Data and Its Specific Legal Protection.
Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2020. 192 s.
ISBN 978-80-87439-43-2

ŠTEFKO, Martin
Lékařské posudky v pracovním právu.
Praha: Ústav státu a práva, 2020. 216 s.
ISBN 978-80-87439-46-3

Z periodické produkce ÚSP vydával v roce 2020 stejně jako v předchozím roce tři tituly, z toho jeden cizojazyčný a jeden elektronický.

Časopis *Právník* byl vydáván v tištěné podobě. Tento nejstarší český právní časopis vycházel již ve svém 159. ročníku, a to jako měsíčník. Jeho elektronická verze je k dispozici na adrese www.pravnik.eu. V roce 2020 byl indexován v databázi ERIH PLUS

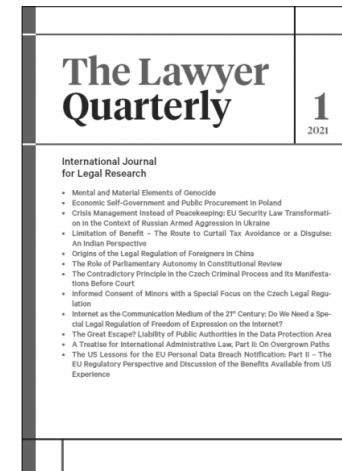
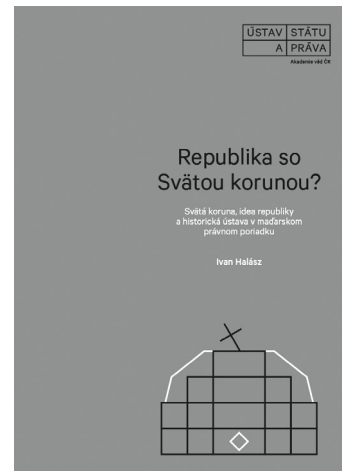
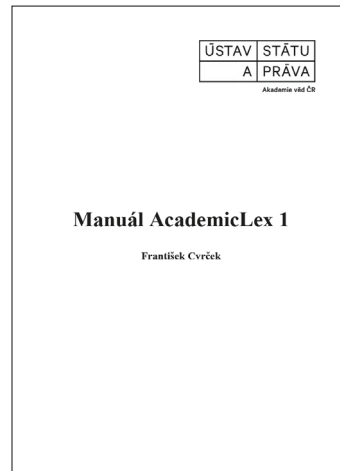
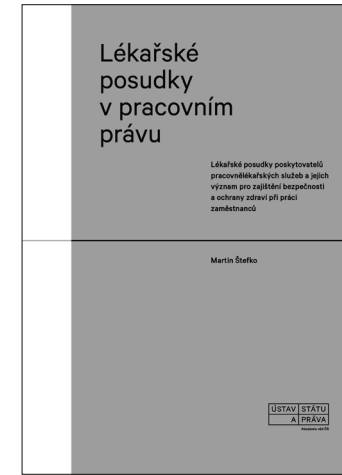
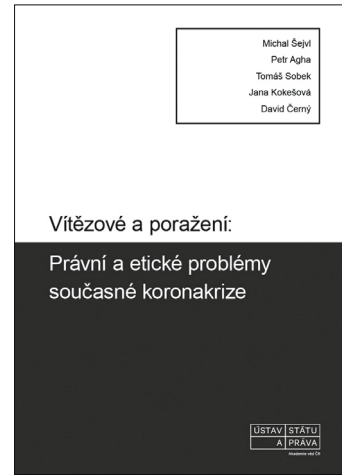
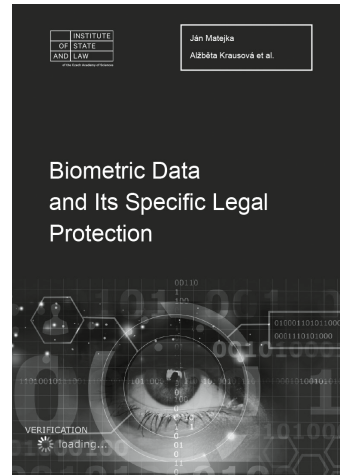
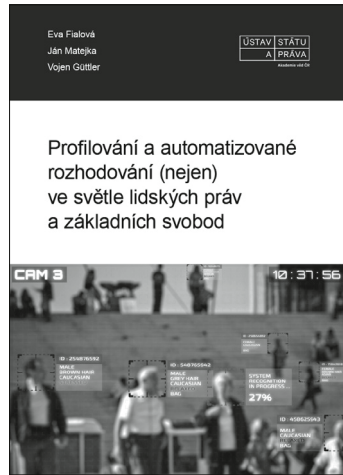
a EBSCO. *Právník* tradičně patří k nejlépe hodnoceným právníkům periodikům v České republice. Jakožto recenzovaný teoretický časopis pro otázky státu a práva přinášel v tomto roce příspěvky týkající se zejména otázek z oboru teorie práva, soukromého a správního práva, mezinárodního práva soukromého, ale také mezinárodního práva veřejného a práva EU. Číslo 2/2020 bylo koncipováno jako monotematické. Pod názvem *Sto let od přijetí Ústavy ČSR* zde byly otištěny převážně konstitucionalistické příspěvky zabývající se Ústavou Československé republiky z roku 1920 a jejím vlivem na současný ústavní řád.

Dále vycházel čtvrtletní cizojazyčný časopis *The Lawyer Quarterly (TLQ)*, dostupný na adrese www.ilaw.cas.cz/tlq, orientovaný zejména na střeoevropský prostor. Časopis, který ÚSP vydává od roku 2011, je od roku 2017 zařazen do světově uznávané bibliografické a citační databáze odborných časopisů SCOPUS společnosti Elsevier's A&I. Tato databáze vznikla v roce 2004 a v současné době patří mezi nejprestižnější databáze tohoto typu na světě. V databázi je zaindexováno cca 21 000 časopisů, které prošly náročným evaluačním procesem. V návaznosti na výše uvedené zaznamenal časopis TLQ v roce 2020 vysoký zájem autorů z celého světa.

Třetím periodikem vydávaným ÚSP je on-line *Časopis zdravotnického práva a bioetiky* dostupný na adrese www.ilaw.cas.cz/medlawjournal. Je připravován pracovníky Kabinetu zdravotnického práva a bioetiky a jedná se o jediný tuzemský odborný časopis věnovaný zdravotnickému právu a bioetice. V minulém roce byla zvláštní pozornost věnována problematice rozhodování na konci života a otázkám spojeným s pandemií covid-19.

6. — Další odborné aktivity

Významnou součástí výzkumné práce je prezentace vědeckých poznatků na konferencích, workshopech a jiných vědeckých setkáních. V roce 2020 stejně jako v předchozích letech ÚSP organizoval nebo spoluorganizoval řadu odborných akcí, z nichž některé již byly uvedeny v částech věnovaných jednotlivým oblastem výzkumu a projektům Strategie AV 21. Informace o pořádaných akcích byly průběžně uveřejňovány na webových stránkách ústavu. Jak je již uvedeno výše, řadu plánovaných akcí zasáhla pandemie nemoci covid-19, proto byly některé odloženy na pozdější termín, většina však probíhala online prostřednictvím komunikačních prostředků na dálku.

Ve dnech 11. a 12. 9. 2020 uspořádal ÚSP (Centrum pro výzkum inovací a kyberpráva – CICERo) druhý ročník mezinárodní konference SOLAIR *Conference 2020 (Society, Law, Artificial Intelligence and Robotics): Základní práva a hodnoty v digitálním věku věku*. Koncept je založený na respektování základních lidských práv a hodnot, včetně práva na důstojnost, soukromí a zásady lidské autonomie ve vztahu k umělé inteligenci. Partnery konference byly Komise OSN pro mezinárodní obchodní právo, Úřad vlády ČR, Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, Microsoft, Akademie věd ČR, Ministerstvo spravedlnosti Japonska a Japonské centrum pro mezinárodní řešení sporů. Záštitu konferenci poskytla předsedkyně Akademie věd, profesorka Eva Zažímalová, Ministerstvo zahraničních věcí Státu Izrael a Ministerstvo spravedlnosti Státu Izrael. Součástí konference byl i specializovaný workshop „Dispute Settlement in the Digital Economy“. Na konferenci se registrovalo více než 250 účastníků z celého světa. Konferenci otevřela svou videozpravou eurokomisařka Věra Jourová. Úvodní řeči pak pronesli pan Petr Očko (MPO), Štěpán Pech (Úřad vlády) a Dr. Antonín Fejfar (AV ČR). Hlavní přednášky přednesli Alžběta Krausová (Ústav státu a práva AV ČR), Yordanka Ivanova (Evropská komise), Zsuzsanna Matrai (Microsoft), Anna Joubin-Bret (UNCITRAL), Carlo di Nicola (UNIDROIT) a Karine Perset (OECD). Další mezinárodní organizace reprezentovaly prof. Peggy Valcke (CAHAI při Radě Evropy) a Gabriela Ramos (UNESCO).

Další mezinárodní konferencí byla konference *Technické a právní aspekty autonomního řízení*, která se konala dne 25. listopadu 2020. Hlavními tématy konference byly inteligentní dopravní systémy, testování autonomních vozidel, autonomní vozidla a otázky odpovědnosti a pojištění autonomních vozidel. Na konferenci přednesli své příspěvky zástupci Fakulty dopravní ČVUT v Praze, Fakulty elektroniky a komunikačních technologií VUT v Brně, Centra dopravního výzkumu nebo Ministerstva dopravy, jakož i soukromých firem zabývajících se komunikací mezi vozidly (V2X). Příspěvek pracovníka ÚSP J. Matejky se zabýval obecnými postuláty zásady generální prevenční povinnosti se zřetelem k rozvoji automatizovaných systémů. Důraz byl kladen na specifickou povahu generální prevence z teoretického hlediska ve vztahu k funkcionalitám nových technologií, včetně obecného preventivního působení na všechny potenciální adresáty, a to jak tvůrce algoritmů, výrobce čidel či provozovatele, tak i samotné narušitele těchto pravidel, zvyklostí či standardů. Významnou součástí příspěvku je rovněž připomenutí významu judikatury v českém právním řádu, jejíž význam stále

stoupá a zpravidla určuje, případně nepřímo predikuje budoucí podobu i rozsah samotné regulace.

Z mezinárodních konferenčních aktivit lze dále uvést již tradiční akce, a to konferenci pravidelně pořádanou v Kongresovém centru SAV ve Smolenicích (SR) zaměřenou do oblasti korporačního práva, která se tentokrát konala ve dnech 29. až 30. září 2020 na téma *Zmluvný režim členov orgánov obchodnej spoločnosti*. Konferenci pořádala Právnická fakulta Trnavské univerzity v Trnavě ve spolupráci s Ústavem státu a práva Slovenské akademie věd a ÚSP. Z pracovníků ÚSP se zúčastnil K. Eliáš s příspěvkem na téma *Právna charakteristika výkonu funkcie: aký charakter má zákonný režim výkonu funkcie* a B. Havel online na téma *Vymedzenie kogentného jadra výkonu funkcie (status), obligácia a korporátne postavenie – vzťah zmluvného a zákonného režimu výkonu funkcie, dispozitívnosť právnej úpravy*. Každoroční mezinárodní sympozium *Právo – obchod – ekonomika (Law – Business – Economy)* ve Štrbském Plese (SR) se v roce 2020 z důvodu pandemie nemoci covid-19 neuskutečnilo.

Vedle konferencí byla v roce 2020 uspořádána také řada dalších akcí, z nichž lze uvést workshop na téma filosofických a etických aspektů nahrávání mysli *Artificial You* a workshop o důvěryhodné AI *Human Compatible*, které pořádalo *Centrum Karla Čapka pro studium hodnot ve vědě a technice*. Centrum založily ÚSP, Filosofický ústav AV ČR, Ústav informatiky AV ČR a Přírodovědecká fakulta UK. Na semináři byla představena dosavadní činnost Centra a záměry do budoucna a dále byly diskutovány otázky spojené s umělou inteligencí. Centrum v dubnu 2020 realizovalo nové webové stránky *Etika pandemie*, které lze nalézt na adrese www.etikapanemie.cz. Web se v průběhu roku stal centrem etické a filozofické reflexe pandemie nemoci covid-19 v ČR.

Při ÚSP rovněž působí *odborné kolegium pro občanské právo*, které sestává z akademických pracovníků ÚSP a právnických fakult (založeno roku 2014), kteří se koncepčně i prakticky věnují soukromému právu a občanskému právu procesnímu. V rámci kolegia jsou diskutovány aktuální otázky civilního práva. V roce 2020 se kolegium zabývalo problematikou pracovního návrhu novely občanského zákoníku zaměřené na dědické právo. Téma bylo zvoleno po projednání s Ministerstvem spravedlnosti v souvislosti s přípravou novely zákona.

V roce 2020 pokračovala série kolokvií zaměřených na právní aspekty informačních a komunikačních technologií a jejich praktické aplikace, kterých se kromě výzkumných pracovníků účastnili

i zájemci z řad odborné veřejnosti. Kolokvia pořádalo Centrum pro výzkum inovací a kyberpráva (CICERo). V rámci těchto kolokvií byla projednávána témata *Zajišťování důkazů pro trestní řízení souvisejících s telekomunikací* (22. ledna 2020), *Souvonníci ve sdílené ekonomice* (19. února 2020), *Právo na digitální služby* (16. září 2020), *Předávání osobních údajů do USA* (21. října 2020), *Bankovní identita* (11. listopadu 2020) a *Pacientské údaje v klinických studiích* (16. prosince 2020).

V rámci řešení projektu podpořeného Technologickou agenturou ČR se konal workshop *Právní aspekty pojištění odpovědnosti z provozu autonomních vozidel* (4. června 2020). Centrum pro klimatické právo a udržitelnost (CLASS) uspořádalo přednášku *Nesnesitelná lehkost klimatické litigace: Jak napsat žalobu, a slavně neuspět* (25. června 2020), hostem byl dr. V. Vomáčka z Katedry práva životního prostředí a pozemkového práva a poradce Nejvyššího správního soudu, který se ve své přednášce zaměřil na klimatické žaloby, a vedoucí CLASS dr. Müllerová spolupřátala webinář Komise pro životní prostředí AV ČR *Klimatická změna: role měst*.

Významnou součástí odborných aktivit ÚSP jsou zvané přednášky zahraničních odborníků na půdě ÚSP a zvané přednášky a vystoupení pracovníků ÚSP na seminářích a konferencích pořádaných jinými organizacemi a institucemi v ČR i v zahraničí. Bohužel vzhledem k pandemii nemoci covid-19 se v roce 2020 žádná nekonala.

Přednáškové aktivity pracovníků ÚSP se realizovaly především na zahraničních i tuzemských konferencích a akcích. Příkladem zahraničních aktivit lze uvést přednášku D. Černého *Autonomous Vehicles, Discrimination and Age* přednesenou na konferenci *The 3rd International Conference on AI Humanities* (Jižní Korea), P. Agha přednášel na konferenci *The East-West Divide – Growing Tensions in the EU?* (Holandsko) a na mezinárodním workshopu *Constitutional Imaginaries of Europe in Comparative History*. M. Feigerlová přednesla na *6th International Law and Policy Conference, Energy Transitions 2020 – Achieving Just Energy Transitions Through Law and Policy: Challenges and Solutions* (Finsko) příspěvek *Investment disputes in solar energy* a na *4th Contemporary Challenges of International Environmental Law Conference* (Slovinsko) příspěvek *Renewable Energy and International Dispute Settlement: the Czech Experience*. A. Doležal na mezinárodním workshopu *Moderný biodiskurz a stieranie hranic* (SR) příspěvek *Současná pojetí autonomie v bioetice a jejich užití v medicínském výzkumu*. E.

Fialová na konferenci *Cyberspace 2020* měla příspěvek *Consumers and their protection against arbitrary use of “artificial intelligence*. A dále P. Šturma přednesl na mezinárodní konferenci *Boosting European Security Law and Policy* (Itálie) příspěvek na téma *Security Aspects of the EU Charter of Fundamental Rights* a na konferenci *Budúcnosť práva – Právo budúcnosti*, Paneurópská vysoká škola (SR) příspěvek na téma *Nové výzvy a metody pro Komisi pro mezinárodní právo*. T. Sobek na zahraničním workshopu *The LxLTG Workshop* přednesl vyžádanou přednášku *Metaethics of Human Rights*. Z. Vrbová na konferenci *4th Contemporary Challenges of International Law* (Slovinsko) přednesla příspěvek *Emissions Trading Systems Linking and Law: a Friend or a Foe?* J. Malíř na konferenci *Covid-19 und Europarecht* přednesl příspěvek *A Recent Debate on EU Powers in Health Area: A Preliminary Survey*. H. Müllerová na mezinárodní konferenci *Bratislavské právní fórum* (SR) přednesla příspěvek *Klimatická změna jako nový typ výzvy pro právo* v sekci *Impact of Climate Change on Law*.

Z tuzemských aktivit lze příkladem uvést přednášku D. Černého *Distribuce naděje v době koronavirů. Naděje v medicíně* na konferenci České lékařské komory v prosinci 2020. Podobně významná je přednáška D. Černého pro *Učenou společnost ČR*, kterou přednesl 21. ledna 2020 pod názvem *Etika umělé inteligence*. J. Drápal přednesl příspěvek *Odůvodňování trestů okresními soudy: Jaká je praxe a jak ji zlepšit?* na akci *České kriminologické dny* pořádané Českou kriminologickou společností a *Odůvodňování trestů jako jediná manifestace diskrece při ukládání trestů: Nový přístup k tradičnímu institutu* na konferenci *Ukládání a výkon trestů*, pořádané Právnickou fakultou UK a Unii obhájců. B. Havel na konferenci *Insolence 2020 – Preventivní a včasné restrukturalizace – implementace v České republice a ve vybraných evropských zemích* pořádané VŠE v Praze vystoupil s příspěvkem *Odpovědnost členů orgánů obchodní korporace v době preventivní restrukturalizace*. J. Mrázek na konferenci *70th Anniversary of the European Convention on Human Rights* (ČR), pořádané Právnickou fakultou UK, vystoupil s příspěvkem *The ECHR and Human Rights of Migrants*. P. Šturma na konferenci *The Contribution of the European Court of Human Rights to the Development of Public International Law* uspořádané Ministerstvem zahraničních věcí ČR při příležitosti zasedání CAHDI (výbor právních poradců pro mezinárodní právo při Radě Evropy) přednesl příspěvek na téma „*The Issues of State Responsibility before the ECtHR*“, na konferenci *The Crime of Genocide Now and Then. Evolution*

34 of a Crime, pořádané VCLP (UNCE) a Právnickou fakultou UK, příspěvek *State responsibility and individual criminal responsibility for the crime of genocide* a na konferenci *70th Anniversary of the European Convention on Human Rights* pořádané VCLP (UNCE) a Právnickou fakultou UK příspěvek *The ECHR and some issues of State responsibility*. P. Tégl na konferenci *Právo a Praxe* vystoupil s příspěvkem *Podnám v judikatuře Nejvyššího soudu* a na konferenci *Insolence, financování, zástavní právo* pořádané nakladatelstvím C. H. Beck s příspěvkem na téma zástavního práva.

K odborným aktivitám pracovníků ÚSP náleželo v roce 2020 i členství a práce v redakčních radách tuzemských i zahraničních vědeckých a odborných časopisů, z nichž lze uvést zejména časopisy *Právník*, *The Lawyer Quarterly (TLQ)*, *Časopis zdravotnického práva a bioetiky*, *České právo životního prostředí*, *Acta Universitatis Carolinae – Iuridica*, *Správní právo*, *Bulletin advokacie*, *Jurisprudence*, *Právní rozhledy*, *Obchodněprávní revue*, *Právní obzor*, *Súkromné právo*, *Revue pro právo a technologie*, *Časopis pro právní vědu a praxi*, *Všehrd*, *Právní rádce*, jakož i zpracovávání recenzí na články a odborné publikace.

7. — Mezinárodní spolupráce a aktivity

Neoddělitelnou součástí hlavní činnosti ÚSP a výzkumné činnosti pracovníků představuje mezinárodní spolupráce a mezinárodní výzkumné aktivity. Jejich účelem a smyslem je zejména komparovat poznatky získané výzkumem v domácím právním prostředí s poznatky a zkušenostmi zahraničních partnerů a podílet se na formování a výměně myšlenek, názorů a vědeckých poznatků.

ÚSP primárně rozvíjí mezinárodní vědeckou spolupráci v rámci středoevropského prostoru s ústavu pro právní vědy Slovenské, Polské a Maďarské akademie věd. Výsledky mezinárodního výzkumu jsou prezentovány na společných konferencích, sympoziích a workshopech a publikovány v kolektivních monografiích a vědeckých časopisech, zejména v časopisech vydávaných uvedenými vědeckými institucemi. V roce 2020 byl podán společný návrh Centre for Social Sciences Institute for Legal Studies (Maďarsko), ÚSP, Kozminski University (Polsko) a Comenius University (Slovensko) na téma *“The changing legal landscape for investments in the Visegrad Countries”*. Někteří pracovníci ÚSP

jsou též hodnotiteli projektu Agentúry na podporu výskumu a vývoja (Slovensko).

O společně pořádaných konferencích, sympoziích a workshopech bylo pojednáno v předchozí kapitole. V roce 2020 pokračovala na osobní bázi spolupráce s výzkumnými pracovníky z univerzity v Izraeli (Haifa), USA a Kanadě, a to v oblasti teorie trestání a etiky autonomních vozidel. Dále pokračovala spolupráce s Juristische Fakultät Innsbruck a Faculty of Law, University of Antwerp, Jagellonskou univerzitou v Krakově a s Institut für Rechtswissenschaftliche Grundlagen, University of Graz. Na individuální bázi v rámci řešení grantového projektu byla navázána spolupráce s University of Leeds. Úspěchem je získání podpory mezinárodnímu projektu *Socially Just and Politically Robust Decarbonisation: A Knowledge Base and Toolkit for Policymakers* získaný v rámci soutěže SOLTICE. V řešitelském konsorciu jsou zastoupeny významné západoevropské vědecké instituce.

V rámci možností daných výskytem pandemie nemoci covid-19 jeden pracovník ÚSP uskutečnil studijní pobyt na Právnické fakultě Univerzity v Lublani a jedna pracovnice uskutečnila cestu do Paříže, kde se zúčastnila několika konferencí a seminářů.

Dva pracovníci ústavu jsou členy Komise pro rekodifikaci soukromého práva Ministerstva spravedlnosti Slovenské republiky. Pracovník ÚSP je členem Komise OSN pro mezinárodní právo a soudcem ad hoc za Českou republiku u Evropského soudu pro lidská práva, jeden pracovník je členem předsednictva Výboru pro bioetiku Rady Evropy. Jedna pracovnice ústavu je členkou MeExpert Group on New Technologies and Liability/New Technologies formation při Evropské komisi a členkou sítě expertů OECD s názvem ONE AI – příprava implementace principů OECD pro umělou inteligenci do národních politik (práce v rámci ONE AI working group on Policies for AI). Jeden pracovník je členem Expert Group to advise on specific ethical issues raised by driverless mobility při Evropské komisi. Jedna pracovnice je předsedkyní Českého národního komitétu Mezinárodního sdružení právních věd (International Association of Legal Science, IALS), v IALS působí jako členka International Committee of Comparative Law (Executive Committee) a dále je předsedkyní Českého národního komitétu Mezinárodní akademie srovnávacího práva (International Academy of Comparative Law) a členkou této akademie.

8. — Spolupráce s vysokými školami

V souvislosti s hlavní činností ÚSP probíhá dlouhodobě spolupráce s vysokými školami v České republice i v zahraničí. Smyslem a účelem této spolupráce je kooperovat při realizaci právního výzkumu s vědeckými pracovníky na vysokých školách (např. v rámci řešení společných projektů), prezentovat poznatky právního výzkumu prováděného v ÚSP na akcích pořádaných ve spolupráci s vysokými školami (konference, workshopy apod.) a zavádět tyto poznatky do výuky a v neposlední řadě i vytvářet podmínky pro vyhledávání perspektivních zájemců o vědeckou práci v oblasti právní vědy z řad studentů.

Na individuální bázi se pracovníci ÚSP v roce 2020 podíleli na výuce v rámci bakalářských, magisterských a doktorských studijních programů na veřejných i soukromých vysokých školách, jakož i na přípravě konceptů studijních oborů a studijních materiálů. Přednášeli na letních školách pořádaných vysokými školami. Pracovníci ÚSP jsou rovněž členy vědeckých rad všech čtyř právnických fakult v České republice.

Na institucionální bázi v roce 2020 pokračovalo ve spolupráci s CEVRO Institutem řešení grantového projektu *Srovnání českého korporátního práva s OECD principy Corporate Governance jakožto mezinárodního standardu a vybranými evropskými jurisdikcemi* (řešitel B. Havel). Třetím rokem pokračovalo řešení projektu *Etika provozu autonomních vozidel* podporovaného Technologickou agenturou ČR v rámci programu ÉTA, který je řešen ve spolupráci s Filosofickým ústavem AV ČR, Přírodovědeckou fakultou UK a Teologickou fakultou Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích (řešitel D. Černý). Dále pokračovalo řešení programového projektu *Rozhodování o zdravotní péči v závěru života* podporovaného Technologickou agenturou ČR a řešeného ve spolupráci s Lékařskou fakultou Masarykovy univerzity v Brně (spoluřešitel T. Doležal), programového projektu *Průzkum a edukace občanů České republiky v oblasti biometrie* rovněž podporovaného Technologickou agenturou ČR, který je řešen ve spolupráci s Fakultou informačních technologií Vysokého učení technického v Brně a s Fakultou sociálních studií Masarykovy univerzity (spoluřešitel J. Matejka), a projektu *Veřejný zájem v právu* řešeného spolu s Právnickou fakultou Univerzity Karlovy a Právnickou fakultou Masarykovy

univerzity (spoluřešitel J. Malíř). Nově bylo zahájeno řešení projektu *Umělá inteligence, média a právo* (řešitelka A. Krausová), na jehož řešení se podílí Fakulta sociálních věd Západočeské univerzity v Plzni, a projektu *Možnosti reakce na závažné infekční nemoci v právu EU: kritická analýza a doporučení ve světle pandemie COVID-19* (řešitel J. Malíř), na jehož řešení se podílí Právnická fakulta Univerzity Karlovy. Oba projekty jsou podporovány Technologickou agenturou ČR.

Institucionalizovaný charakter má spolupráce ÚSP s Právnickou fakultou Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košicích. Rámcová smlouva o spolupráci předpokládá výměnu vědeckých informací mezi oběma stranami, realizaci společných vědeckých projektů, zejména pořádání vědeckých akcí, a vzájemnou podporu při zvyšování vědecké kvalifikace pracovníků obou institucí.

Institucionální charakter má rovněž realizace společného doktorského studijního programu na základě smlouvy o spolupráci s Právnickou fakultou Masarykovy Univerzity. Smlouva mj. předpokládá účast pracovníků ÚSP na pedagogické činnosti fakulty, aktivity vedoucí ke zvyšování odborné a pedagogické kvalifikace pracovníků obou institucí, spolupráci při výchově doktorandů, podávání společných grantových projektů, účast akademických pracovníků fakulty na výzkumných aktivitách ústavu, spolupráci při řešení projektů, akreditaci společných doktorských studijních programů a výhledově vytvoření společného výzkumného pracoviště. Nejvýznamnějším projektem v rámci této spolupráce je v současné době řešení programového projektu *Transitional Jurisprudence* podporovaného z prostředků operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání, jehož cílem je připravit vznik výzkumně zaměřeného doktorského studijního programu. Doktorský studijní program se konkrétně zaměřuje na interdisciplinární studium práva v národním, nadnárodním a mezinárodním kontextu a buduje 4 doktorské studijní programy, které na národní úrovni chyběly. Cílem společného doktorského studia je vzdělávání nové generace výzkumných pracovníků schopných podílet se na výzkumu na evropské úrovni, jakož i vzdělávání špičkových odborníků pro potřeby praxe (zejména se zaměřením na užší specializaci ve vybraných oblastech práva s mezinárodní působností). Doktorský studijní program byl akreditován v roce 2019 a je již plně funkční.

V roce 2020 se rovněž pracovníci ÚSP účastnili programu Akademie věd ČR *Otevřená věda*, jehož cílem je zapojit středoškolské studenty do

36 praktického výzkumu na pracovištích AV ČR, umožnit jim získat zkušenosti z vědecké praxe, motivovat je k vysokoškolskému studiu ve vědních oblastech. Pracovníci ÚSP vedli v rámci tohoto programu stáže pro středoškolské studenty (D. Černý, J. Kober) na témata z oblasti etiky a právních dějin. V rámci III. vědní oblasti (Oblast humanitních a společenských věd) obdržela 3. cenu stáž J. Kobera *Historická a editorská práce na přípravě archivních dokumentů k vydání*. Vědecké stáže v programu *Otevřená věda* vypsalí pracovníci ÚSP i pro rok 2021. Vedle toho H. Müllerová přednášela pro studenty Malostranského gymnázia v Praze na téma *Zápas o životní prostředí z hlediska práva: co (z)může jednotlivec či spolek?*

9. — Spolupráce s veřejným a soukromým sektorem

Kromě spolupráce s vysokými školami spolupracuje ÚSP rovněž s dalšími institucemi veřejného sektoru, včetně orgánů veřejné moci. Členství a činnost v těchto orgánech poskytuje příležitost k přenášení výsledků právního výzkumu do aplikační praxe a legislativy.

Řada pracovníků ÚSP působila v roce 2020 stejně jako v předchozích letech jako členové různých poradních orgánů veřejné moci, např. Legislativní rady vlády a komisí Legislativní rady vlády a rozkladových komisí ministerstev a jiných ústředních správních úřadů. Jednotliví pracovníci ústavu jsou členy těchto veřejných orgánů: Rada vlády ČR pro lidská práva, Pracovní skupina pro lidská práva a moderní technologie Rady vlády ČR pro lidská práva, Výbor proti mučení a jinému nelidskému, krutému, ponižujícímu zacházení a trestání Rady vlády ČR pro lidská práva, Komise Ministerstva zdravotnictví ČR pro problematiku odškodňování újmy vzniklé v důsledku povinného očkování, Komise Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR pro rozhodování na konci života, disciplinární výbor Rady pro veřejný dohled nad auditem, Rozhodčí soud při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR, Arbitrážní komise Českého svazu ledního hokeje.

ÚSP se dále podílel na přípravě *Národní strategie umělé inteligence v České republice* (NAIS), která stanoví rámec cílů a nástrojů pro podporu rozvoje umělé inteligence v soukromé sféře i veřejné správě a zapojení České republiky na mezinárodní úrovni, k níž se Česká republika zavázala v Deklaraci o spolupráci v oblasti AI ze dne 10. dubna 2018. NAIS zpracovalo Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR

a byla schválena usnesením vlády ČR ze dne 6. 5. 2019 č. 314.

ÚSP dále spolupracoval s Nejvyšším státním zastupitelstvím při zkoumání problematiky ukládání trestů za krádeže a s Ministerstvem životního prostředí na zpracování výzkumné implementační zprávy o plnění Aarhuské úmluvy. Zpráva v souladu se smlouvou představuje výzkumnou zprávu odpovídající definici druhu výsledku typu „Vsouhrn“ dle Metodiky hodnocení výzkumných organizací a programů účelové podpory výzkumu vývoje a inovací schválené usnesením vlády dne 8. února 2017 č. 107. Zpráva byla zpracována se spoluprací s JUDr. Vojtěchem Vomáčkou a byla řádně odevzdána Ministerstvu životního prostředí. V rámci Zprávy byly řešeny tři základní pilíře Aarhuské úmluvy – právo na informace o životním prostředí, právo na účast veřejnosti v environmentálních procesech a přístup k soudní ochraně. V rámci Zprávy bylo hodnoceno aktuální právní prostředí České republiky pro tento úsek.

Dva pracovníci ústavu spolupracovali se Sdružením praktických lékařů ČR, Sdružením praktických lékařů ČR pro děti a dorost a s Institutem pro postgraduální vzdělávání ve zdravotnictví v oblasti medicínského práva a bioetiky.

Pracovníci ÚSP působili v roce 2020 rovněž v hodnotících orgánech a panelech státních institucí. Jeden pracovník je členem hodnotícího panelu P 408 (právní vědy a politologie) Grantové agentury České republiky, jedna pracovníce je členkou odborného orgánu hodnotitelů Rady vlády pro výzkum, vývoj a inovace v rámci hodnocení výzkumné činnosti podle Metodiky 2017+, jeden pracovník je hodnotitelem Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství, dva pracovníci jsou členy hodnotícího panelu (humanitní vědy) programu ETA a jeden pracovník je hodnotitelem projektů Agentury na podporu výzkumu a vývoje SR.

Významnou součástí spolupráce s veřejným sektorem je vzdělávací a přednášková činnost pracovníků ÚSP. V průběhu roku 2020 uskutečnili výzkumní pracovníci např. přednášky a školení pro Sdružení praktických lékařů, Sdružení praktických lékařů pro děti a dorost, Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví, sérii přednášek v rámci Justiční akademie pro soudce, asistenty soudců a justiční čekatele z oblasti civilního práva a medicínského práva, seminář pro pracovníky Kanceláře AV ČR a výzkumných ústavů AV ČR k problematice novely zákoníku práce a přednášky pro vzdělávací agenturu BOVA z oblasti občanského, insolvenčního a korporálního práva.

Jedna pracovníce vedla kurz *Ochrana životního prostředí na úrovni obcí* v rámci projektu *Efektivní správa obcí* jako akreditovaného vzdělávacího kurzu pořádaného Svazem města a obcí České republiky a realizovala přednášky na téma *Půda a ochrana životního prostředí a ochrana zemědělského půdního fondu* v rámci kurzu pro pracovníky Státního pozemkového úřadu.

Dále lze uvést např. individuální přednášky na témata *Právní regulace sportovních soutěží ve světle práva hospodářské soutěže* na Letní škole sportovního práva pořádané Právnickou fakultou UK a spolkem Common Law Society, *Problémy regulace umělé inteligence ve vztahu k právu na ochranu spotřebitele* v rámci akce Spotřebitelské fórum 2020 a *Klimatické žaloby jako legitimní prostředek ochrany klimatu* pro spolek Klimatická žaloba ČR.

Další formou spolupráce ÚSP s veřejným i se soukromým sektorem byla v roce 2020 expertní činnost. Výstupy této činnosti jsou odborná stanoviska, která mají doktrinní povahu a nejsou právně závazná, nicméně poskytují žadatelům odborný názor na řešení určitých otázek a záležitostí, z něhož mohou vycházet při aplikaci pozitivního práva. Např. pracovníci specializující se na soukromé právo v roce 2020 spolupracovali s Ministerstvem spravedlnosti na tvorbě právních předpisů z oblasti korporálního a insolvenčního práva. Tato činnost má současně nesporný vědecký přínos, neboť předmětem stanovisek a expertíz jsou zpravidla obecné právní otázky, které často ukazují na obecnější problémy práva v České republice a jeho realizace. Expertizní činnost proto často přináší i inspiraci pro vědeckou práci a nezřídka předznamenává další spolupráci na výzkumných projektech. V roce 2020 bylo v ÚSP vyhotoveno celkem 6 stanovisek pro žadatele z oblasti veřejného i soukromého práva k otázkám obecného zájmu, např. k otázce právní povahy kárného řízení podle zákona o advokacii, postavení stěžovatele v kárném řízení, oprávnění k nahlížení do kárného spisu, advokátní povinnosti mlčenlivosti, a právní povahy kontroly vykonávané vůči advokátům ze strany České advokátní komory, včetně komparace s vybranými zahraničními úpravami, dále k otázce vyřizování námitek proti kontrolnímu zjištění v protokolu z veřejnosprávní finanční kontroly, ve věci kvalifikace darovací smlouvy, ve věci zasedání Akademického sněmu a hlasování per rollam.

Spolupráci s veřejným sektorem realizuje ÚSP i v rámci řešení projektů Strategie AV21, a to v souladu s posláním této strategie, které vyjadřuje motto *Špičkový výzkum ve veřejném zájmu*.

Při ÚSP rovněž působí komise pro vědecký titul „doktor věd“ v oboru právní vědy při Grémium pro vědecký titul Vědecké rady AV ČR.

10. — Vědecké společnosti a spolupráce s jinými odbornými společnostmi

V roce 2020 poskytoval ÚSP zázemí několika vědeckým společnostem, na jejichž fungování se podílejí výzkumní pracovníci ústavu. Jde o Českou společnost pro mezinárodní právo, Český národní komitét Mezinárodní akademie srovnávacího práva (International Academy of Comparative Law), Český národní komitét Mezinárodního sdružení právních věd (International Association of Legal Science, IALS), Českou společnost pro právo životního prostředí a Společnost pro právo informačních technologií.

V rámci vědeckých společností probíhá též přednášková činnost. Pracovníci specializující se na oblast mezinárodního práva uskutečnili v roce 2020 přednášku na téma *Kolize klimatických opatření s investičním právem* pro Českou společnost pro mezinárodní právo. Jak bylo uvedeno výše, jeden pracovník uskutečnil prestižní přednášku pro Učenou společnost ČR na téma *Etika umělé inteligence*, jejíž záznam je zveřejněn na webu <https://www.youtube.com/watch?v=XNDWlcDb8K8>.

Pracovníci ÚSP jsou rovněž členy dalších vědeckých a odborných společností, jakož i členy jejich orgánů. Ze zahraničních lze uvést Mezinárodní akademii srovnávacího práva (International Academy of Comparative Law), Mezinárodní institut pro sjednocení soukromého práva (UNIDROIT), Mezinárodní sdružení právních věd (International Association of Legal Science), Sdružení mezinárodního práva (International Law Association), UNESCO Chair in Bioethics, Mezinárodní asociaci pro legislativu (IAL), Max Planck Institut v Mnichově pro právo sociálního zabezpečení a sociální politiku, Association des amis de l'IIIDH-Fondation René Cassin (Štrasburk, Francie) a Heidelberger Gessellschaft für Ausländisches Öffentliches Recht und Völkerrecht, z národních např. Českou společnost pro právo životního prostředí, Českou společnost pro pracovní právo a právo sociálního zabezpečení, Českou společnost sportovního práva a Jednotu českých právníků. Jeden pracovník je rovněž členem řídicího výboru Francouzského ústavu pro výzkum ve společenských vědách (CEFRES).

Středisko vědeckých informací ÚSP (dále „SVI“) v souladu se svým statutem specializovaného informačního střediska, jehož primárním účelem je zabezpečovat infrastrukturu vědeckému výzkumu realizovanému v ÚSP, poskytovalo v roce 2020 potřebné zázemí pro výzkumnou činnost pracovníků ÚSP. Svou činnost zaměřovalo především na zajišťování základních a specializovaných informačních potřeb pro institucionální výzkum i pro řešení grantových a jiných projektů výzkumných pracovníků. Současně SVI plnilo funkci veřejné specializované knihovny pro odbornou veřejnost, která využívá především rešeršní činnost oddělení s následným poskytnutím primárních textů, využívat může též studovnu, kde je k dispozici základní právnická literatura a aktuální ročníky časopisů, zájem je i o kopírovací služby a absenční výpůjčky.

Od roku 2016 se SVI podílelo na řešení programového projektu *Národní právní dědictví*, který je podporován z programu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy Národní a kulturní identita II (NAKI II), o kterém je pojednáno výše. SVI v rámci řešení projektu získávalo literaturu určenou k digitalizaci, garantovalo výběr dokumentů v souladu s cíli projektu stanovenými pro příslušný rok a zajišťovalo dohled nad digitalizační částí projektu.

SVI se dělí na sekci Knihovna a sekci Databáze.

Knihovna

Fond knihovny zahrnuje základní právnickou literaturu ze všech oborů práva, jakož i literaturu z dalších souvisejících oborů, jako je politologie, sociologie, právní filozofie, historie, sociální problematika, informační technologie a nejnověji také etika, morálka, právní aspekty robotizace a umělé inteligence a moderní filozofie. Knižní fond byl průběžně doplňován jednak v závislosti na aktuálně řešených projektech, jednak s přihlédnutím k profilu fondu, tj. aby byla k dispozici základní právnická literatura v plné šíři a současně aby byly zahrnuty obory, ve kterých aktuálně probíhá výzkumná činnost pracovníků ústavu. Fond je přístupný přes internet, a to nejen z webových stránek ústavu, ale i prostřednictvím Souborného katalogu ČR, starší literatura, získaná do roku 1989, je k dispozici na webových stránkách knihovny v naskenované

podobě a je možno v ní vyhledávat podle autorů a názvů knih. Fond knihovny obsahuje okolo 42 000 svazků, v roce 2020 se rozrostl o 646 publikací, z toho 234 zahraničních.

V roce 2020 knihovna odebírala nebo získávala výměnou celkem 47 titulů časopisů, z toho 33 tuzemských a 14 zahraničních, ostatní tituly získává knihovna darem. V poslední době je knihovna díky své účasti v Souborném katalogu ČR hojně využívána v rámci meziknihovní výpůjční služby, a to především státními vědeckými knihovnami, které nemají zastoupenou právnickou literaturu ve svém fondu v takovém rozsahu, jako knihovna ÚSP, ale i městskými knihovnami z celé republiky. Činnost SVI byla v roce 2020 silně ovlivněna pandemií nemoci covid-19 a souvisejícími vládními opatřeními, což mělo vliv na omezení služeb pro veřejnost. V oblasti výzkumné činnosti pracovníků ÚSP se SVI snažilo omezovat svoji činnost co nejméně a vyhovět tak všem požadavkům výzkumných pracovníků. Dokladem je například roční přírůstek knih, který odpovídá průměrům jiných bezproblémových let.

Databáze

Pracovníci ÚSP mají pro svou výzkumnou činnost k dispozici zahraniční databáze HeinOnline a Ebrary, vybrané zahraniční on-line časopisy z databází Dalloz a Kluwer Law a kompletní soubor právnických titulů databáze Oxford Journal-Law. České právnické časopisy jsou již od roku 1993 zpracovávány v článkové bibliografické databázi CLAN, ve které se excerpuje celkem 24 titulů, k 18. 12. 2020 obsahovala databáze 41525 záznamů, z toho bylo v roce 2020 vloženo 1036 nových záznamů. Databáze je využívána k rešerším nejen pro ústavní, ale především pro mimoústavní uživatele knihovny.

Databáze ASEP, ve které se eviduje publikační činnost pracovníků pracovišť AV ČR, obsahovala ke konci roku 2020 celkem 3364 záznamů o výsledcích pracovníků ÚSP, z toho do RIV jich bylo již odesláno 2787. V databázi CIT, v níž jsou vedeny údaje o citacích publikací pracovníků ÚSP, bylo ke konci roku 2020 evidováno celkem 1733 záznamů, z nichž bylo v roce 2020 přidáno 248 záznamů.

Od roku 2017 je pod doménou npd.cz zpřístupněno testovací rozhraní databáze projektu „Národní právní dědictví“ řešeného v rámci projektu podpořeného Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v rámci programu NAKI II.

12. — Popularizační činnost

Popularizační aktivity jsou zaměřeny na širší odbornou i laickou veřejnost, která se jejich prostřednictvím může seznámit s výzkumem realizovaným v ÚSP a s jeho výsledky.

Vzhledem k pandemii nemoci covid-19 spustila Akademie věd ČR sérii online přednášek *Věda na doma*, v rámci které přednesly výzkumné pracovnice CLASS tři přednášky: H. Müllerová přednášku *Jak po pandemii covid-19 pomoci zachovat cíle ochrany klimatu?*, která ukázala právně-teoretický pohled na tuto problematiku a představila zejména princip zákazu regrese, který má v oblasti ochrany klimatu a ochrany životního prostředí rostoucí význam. E. Balounová ve své přednášce *Pařížská dohoda a ochrana klimatu v kontextu pandemie covid-19* shrnula historii mezinárodní ochrany klimatu a soustředila se na obsah a cíle Pařížské dohody dojednané v roce 2015 a Z. Vrbová se věnovala tématu evropské klimatické politiky a vlivu nemoci covid-19 na její další vývoj, kde se soustředila na evropsko-klimatické cíle a legislativu. V listopadu roku 2020 se ÚSP tradičně zapojil do festivalu *Týden vědy a techniky* pořádaného AV ČR. Vzhledem k pandemii nemoci covid-19 byl festival převeden do online formátu. V rámci programu přednesl M. Šejvl přednášku *Lidská práva pouze do „dobrého počasí“? Lidská práva a pandemická krize* s podtitulem, že v pandemické krizi se stát již nemusí jevit jako potenciálně nebezpečný, ale naopak jako potenciálně nebezpečná se mohou jevit některá lidská práva. Mnoho práv spojených s určitou důstojnou formou života je pozastaveno, aby se ochránil lidský život jako takový. M. Šejvl také u příležitosti výročí Všeobecné deklarace lidských práv, která vstoupila v platnost 10. 12. 1948, poskytl rozhovor zveřejněný pod titulem *Naučili jsme se bránit svobodu a rovnost, ale chybí nám bratrství* na webových stránkách Akademie věd ČR [https://www.avcr.cz/cs/veda-a-vyzkum/socialne-ekonomicke-vedy/Naucili-jsme-se-branit-svobodu-a-rovnost-ale-chybi-nam-bratrstvi-rika-pravnik/](https://www.avcr.cz/cs/veda-a-vyzkum/socialne-ekonomicke-vedy/Naucili-jsme-se-branit-svobodu-a-rovnost-ale-chybi-nam-bratrstvi). Videopřednášky jak ze série *Věda na doma*, tak *Týdne vědy a techniky AV ČR* jsou zveřejněny na youtube.

Svou roli v popularizaci výzkumné činnosti ÚSP hrají mediální vystoupení pracovníků ÚSP. Například H. Müllerová se zúčastnila v podcastu Podhoubí radia Wave rozhovoru s názvem *Žaloba místo žalu*.

Popularizaci výzkumné činnosti ÚSP sloužily popularizační publikace a články a rozhovory pracovníků ÚSP v tisku nebo jejich elektronické podobě. J. Drápal odpovídal na webu epravo.cz, pro platformu

rekonstrukce státu *Dozvíme se, jak rozhodují české soudy?* Na webu www.respekt.cz publikoval článek *Případ kardinála Pella ukázal smířlivost v praxi* v reakci na rozhodnutí australského nejvyššího soudu, který v odvolacím řízení zbavil církevního hodnostáře všech obvinění ze zneužívání nezletilých. H. Müllerová reagovala v deníku MF Dnes komentářem na článek M. Koreckého o první české klimatické žalobě, který vyšel pod názvem *Kdo chce pomoci klimatu žalobou, není klimaterorista*. F. Emmert vydal v Nakladatelství Mladá fronta publikaci *US Army v Československu*, v nakladatelství Universum publikaci *TGM* a dále v Nizozemsku v nakladatelství REBO publikaci *Het Oostfront*.

Tradiční formou popularizace jsou i vystoupení pracovníků ÚSP na různých veřejných akcích, vzhledem k pandemii nemoci covid-19 konaných především v online podobě. Příkladem lze uvést přednášku R. Simon *Podmínky účinného spotřebitelského vymáhání* pořádané dTest nebo její přednášku *Boj s emisemi ze silniční dopravy v „Autoweltmeister“ v České republice. Spotřebitel a auto*. Zmínit můžeme také online kurz F. Emmerta *České právní dějiny, díl Druhá republika*.

Relativně novou formou popularizace výzkumných pracovníků jsou příspěvky na facebooku ÚSP nebo facebooku CLASS a příspěvky na blog, například E. Balounová publikovala *Komentář k americkým volbám: návrat k Pařížské dohodě a Obamově regulaci; Rozšíření Dukovan – několik poznámek z pohledu (evropského) práva; Zamyšlení nad pandemií covid-19 z pohledu právní ochrany životního prostředí a klimatu; Evropa jako první klimaticky neutrální kontinent na světě? Co přináší Zelená dohoda pro Evropu a daří se EU plnit své cíle?; Případ Kiribati: Je navrácení běžence do země ohrožení změnou klimatu porušením lidských práv?*

13. — Ocenění

V roce 2020 byla udělena dvě významná ocenění Jakubu Drápalovi. V lednu 2020 obdržel ocenění *Talent roku 2019* v rámci prestižní soutěže *Právník roku 2019* pořádané Českou advokátní komorou a serverem EPRAVO.cz, a to za práci s názvem *Procedurální spravedlnost a trestní řízení: zahraniční poznatky a jejich využití v ČR*. Jedná se o ocenění udělované začínajícím právníkům do 33 let věku. Dále obdržel *Cenu Jacquese Derridy* udělovanou Francouzským velvyslanectvím za nejlepší výzkumné práce českých studentů doktorského studia v oblasti společenských a humanitních věd.

4 — Hodnocení další a jiné činnosti

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.
neprováděl v roce 2020 další
ani jinou činnost.

5 — Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření a zpráva, jak byla splněna opatření k odstranění nedostatků uložená v předchozím roce

V roce 2019 nebyla uložena žádná opatření k odstranění nedostatků v hospodaření Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.

V roce 2020 nebyly v hospodaření Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., zjištěny žádné nedostatky.

6 — Finanční Informace o skutečnostech, které jsou významné z hlediska posouzení hospodářského postavení instituce a mohou mít vliv na její vývoj

Rozpočet Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., je dlouhodobě růstový, stabilní a je vždy rozvrhován jako vyrovnaný. Vedení ÚSP bude kromě institucionální podpory od zřizovatele i nadále usilovat o získání veřejných podpor v podobě grantů od různých poskytovatelů (zejména TA ČR, GA ČR a MPSV), jakož i dalších podpor v rámci prostředků rozpočtové kapitoly AV ČR. Vlastní činností se předpokládá, že ÚSP bude nadále získávat výnosy z vydávání periodických publikací, neperiodických publikací, souvisejících licenčních poplatků a pronájmu nebytových prostor. V roce 2020 byly z rezervního fondu čerpány prostředky ve výši 513.077,72 Kč, a to na úhradu ztráty roku 2019 a dodatečně vykázané ztráty za minulé roky. Konečný stav rezervního fondu k 31. 12. 2020 byl 2.032.711,19 Kč.

7 — Předpokládaný vývoj činnosti pracoviště

Institucionální podpora Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., byla zřizovatelem v roce 2020 navýšena jednak za účelem zvýšení mezd, které by i oblast výzkumu a vývoje mělo přiblížit trendu růstu mezd probíhajícímu v posledních letech v ostatních složkách veřejného sektoru, a dále za účelem rozvíjení výzkumu, a to zejména v oblastech, ve kterých ÚSP získává postavení vůdčí nebo přední vědecké instituce na vnitrostátní, případně středoevropské úrovni. Zvýšené úsilí bude věnováno prohloubení vědecké výchovy a rozvoji interdisciplinárních témat vytvářejících synergické efekty spolupráce s veřejnými vysokými školami, zejména naplnění a realizaci nově akreditovaných interdisciplinárních společných doktorských studijních programů. Vědecká činnost v roce 2021 bude pokračovat v souladu s vědeckou koncepcí Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.

8 — Aktivity v oblasti ochrany životního prostředí

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., neměl v roce 2020, kromě výše uvedených aktivit v oblasti pořádání akcí, řešení projektů a výzkumu v oblasti práva životního prostředí, aktivity v oblasti ochrany životního prostředí, se standardní výjimkou třídění odpadů.

9 — Aktivity v oblasti pracovníprávních vztahů

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., zaměstnával v k 31. 12. 2020 celkem 67 zaměstnanců, z toho 58 s vysokoškolským vzděláním. Z celkového počtu zaměstnanců bylo 52 výzkumných pracovníků.

Počet zaměstnanců přepočtený na plné pracovní úvazky k 31. 12. 2020 činil 47,96.

Průměrný výdělek (za období leden až prosinec) roku 2020 byl ve výši 37 182 Kč.

V průběhu roku 2020 bylo přijato 7 nových zaměstnanců, pracovní poměr skončil 3 zaměstnancům.

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., umožňuje svým zaměstnancům zvyšování kvalifikace účastí na odborných školeních a v externím studiu. Dbá v této souvislosti mj. o prohlubování jazykových znalostí svých zaměstnanců, a to zejména prostřednictvím jazykových kurzů organizovaných na půdě Akademie věd ČR. Doktorandi mohou navštěvovat Kurzy základů vědecké práce pořádané Akademií věd ČR.

10 — Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím¹

- a — počet podaných žádostí o informace: 1
- b — počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti: 0
- c — počet podaných odvolání proti rozhodnutí: 0
- d — popis podstatných částí každého rozsudku soudu ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace a přehled všech výdajů, které povinný subjekt vynaložil v souvislosti se soudním řízením o právech a povinnostech podle zákona o svobodném přístupu k informacím, a to včetně nákladů na své vlastní zaměstnance a nákladů na právní zastoupení: v roce 2020 neproběhlo soudní řízení ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace a nevznikly proto žádné náklady,
- e — výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence: 0
- f — počet stížností podaných podle § 16a zákona o svobodném přístupu k informacím a stručný popis způsobu jejich vyřízení: 0
- g — další informace vztahující se k uplatňování zákona o svobodném přístupu k informacím: 0

¹ — Údaje požadované podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

JUDr. Ján Matejka, Ph.D.

ředitel

ČESKÁ REPUBLIKA
MĚSTSKÝ ÚŘAD
Městský úřad
Městský úřad
Městský úřad

Přílohou této výroční zprávy je účetní závěrka a zpráva o jejím auditu.

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA

o ověření účetní závěrky sestavené k 31.12.2020

v organizaci

Ústav státu a práva AV ČR, v.v.i.

Praha, 25. května 2021

ÚVODNÍ ÚDAJE

Subjekt, u něhož bylo provedeno ověření

Organizace: Ústav státu a práva AV ČR, v.v.i.
Adresa: Národní 117/18, Praha 1, 116 00, Česká republika
IČ: 683 78 122
Předmět činnosti:

- vědecký výzkum v oblasti práva a právní informatiky.

Příjemce zprávy

zřizovatel

Předmět ověřování

účetní závěrka sestavená k 31.12.2020 za účetní období 1.1.2020 – 31.12.2020

Termín provedení auditu

průběžný: 5.10.2020 – 12.10.2020
finální: 31.3.2021 – 25.5.2021

Ověření provedl a zprávu auditora zpracoval

22HLAV s.r.o.
Všebořická 82/2, Ústí nad Labem
evidenční č. KAČR 277
člen mezinárodní asociace nezávislých profesionálních firem
MSI Global Alliance, Legal & Accounting Firms

odpovědný auditor: Ing. Kamila Neradová, evidenční č. KAČR 2091

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA

určena zřizovateli organizace Ústav státu a práva AV ČR, v.v.i.

Zpráva o ověření účetní závěrky

Výrok auditora

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky organizace Ústav státu a práva AV ČR, v.v.i. (dále také „Organizace“) sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31.12.2020, výkazu zisku a ztráty za rok končící 31.12.2020 a přílohy této účetní závěrky, která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace. Údaje o Organizaci jsou uvedeny v bodě I. přílohy této účetní závěrky.

Podle našeho názoru účetní závěrka **podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv organizace Ústav státu a práva AV ČR, v.v.i. k 31.12.2020 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící 31.12.2020** v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech, nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 537/2014 a standardy Komory auditorů České republiky pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA), případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na Organizaci nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Ostatní informace uvedené ve výroční zprávě

Ostatními informacemi jsou v souladu s § 2 písm. b) zákona o auditorech informace uvedené ve výroční zprávě mimo účetní závěrku a naši zprávu auditora. Za ostatní informace odpovídá [statutární orgán] Organizace.

Náš výrok k účetní závěrce se k ostatním informacím nevztahuje. Přesto je však součástí našich povinností souvisejících s ověřením účetní závěrky seznámit se s ostatními informacemi a posoudit, zda ostatní informace nejsou ve významném (materiálním) nesouladu s účetní závěrkou či s našimi znalostmi o účetní jednotce získanými během ověřování účetní závěrky nebo zda se jinak tyto informace nejeví jako významné (materiálně) nesprávné. Také posuzujeme, zda ostatní informace byly ve všech významných (materiálních) ohledech vypracovány v souladu s příslušnými právními předpisy. Tímto posouzením se rozumí, zda ostatní informace splňují požadavky právních předpisů na formální náležitosti a postup vypracování ostatních informací v kontextu významnosti (materiality), tedy zda případně nedodržení uvedených požadavků by bylo způsobilo ovlivnit úsudek činěný na základě ostatních informací.

Ostatní informace jsme do data naší zprávy neobdrželi, a proto se k nim nevyjadřujeme. Pokud po seznámení s nimi usoudíme, že obsahují významnou (materiální) nesprávnost, jsme povinni předat tuto informaci osobám pověřeným správou a řízením účetní jednotky.

Odpovědnost ředitele a dozorčí rady Organizace za účetní závěrku

Ředitel Organizace odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy, a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je ředitel Organizace povinen posoudit, zda je Organizace schopna nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze účetní závěrky záležitosti týkající se jejího nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy ředitel plánuje zrušení Organizace nebo ukončení její činnosti, respektive kdy nemá jinou reálnou možnost než tak učinit.

Za dohled nad procesem účetního výkaznictví v Organizaci odpovídá dozorčí rada.

Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vznikat v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost, k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody (koluze), falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol ředitelem.
- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem Organizace relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoli abychom mohli vyjádřit názor na účinnost jejího vnitřního kontrolního systému.
- Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, které v této souvislosti ředitel Organizace uvedl v příloze účetní závěrky.
- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky ředitelem a to, zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost Organizace nepřetržitě trvat. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v příloze účetní závěrky, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti Organizace nepřetržitě trvat vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že Organizace ztratí schopnost nepřetržitě trvat.

- Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění a obsah účetní závěrky, včetně přílohy, a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naši povinností je informovat ředitele a dozorčí radu mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

22HLAV s.r.o.
 člen mezinárodní asociace nezávislých profesionálních firem
 MSI Global Alliance, Legal & Accounting Firms
 Všebořická 82/2, 400 01 Ústí nad Labem
 evidenční č. KAČR 277

V Praze, dne 25. května 2021

Ing. Kamila Neradová
 Digitally signed by Ing. Kamila Neradová
 DN: cn=Ing. Kamila Neradová, o=22HLAV s.r.o., ou=Účetní závěrka, email=Kamila.Neradova@22hlav.cz, c=CZ
 Reason: I am the author of this document
 You can check the signing location here
 http://www.22hlav.cz/EN/4250/
 Date Reader Version: 9.7.1
 Ing. Kamila Neradová
 evidenční č. KAČR 2091

Ústav státu a práva AV ČR, v.v.i., Národní 18, 116 91 PRAHA 1, Česká republika

Rozvaha

Sestaveno k 31.12.2020

 Zpracováno v souladu s
 vyhláškou č. 504/2002 Sb. ve
 znění pozdějších předpisů

IČO		(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)	
68378122			
Číslo	Název	Stav	
		k 01.01.2020	k 31.12.2020
A	A.Dlouhodobý majetek celkem	3 368	4 464
A.I	I.Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	756	1 347
A.I.2	2.Softwaru	665	717
A.I.6	6.Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	91	631
A.II	II.Dlouhodobý hmotný majetek celkem	11 918	11 932
A.II.1	1.Pozemky	347	347
A.II.3	3.Stavby	7 148	7 954
A.II.4	4.Hmotné movité věci a jejich soubory	3 931	3 249
A.II.7	7.Drobný dlouhodobý hmotný majetek	492	382
A.IV	IV.Oprávký k dlouhodobému majetku celkem	-9 306	-8 815
A.IV.2	2.Oprávký k softwaru	-304	-527
A.IV.6	6.Oprávký ke stavbám	-5 446	-5 592
A.IV.7	7.Oprávký k sam. movitým věcem a souborům hm. mov. věci	-3 065	-2 314
A.IV.10	10.Oprávký k DDHM	-492	-382
B	B.Krátkodobý majetek celkem	18 009	23 920
B.I	I.Zásoby celkem	480	435
B.I.3	3.Nedokončená výroba		40
B.I.5	5.Výrobky	480	395
B.II	II.Pohledávky celkem	12 567	14 396
B.II.1	1.Odběratelé	1 028	858
B.II.4	4.Poskytnuté provozní zálohy	356	214
B.II.6	6.Pohledávky za zaměstnanci	40	1
B.II.17	17.Jiné pohledávky	15	54
B.II.18	18.Dohadné účty aktivní	11 500	13 643
B.II.19	19.Opravná položka k pohledávkám	-373	-373
B.III	III.Krátkodobý finanční majetek celkem	4 350	8 706
B.III.1	1.Peněžní prostředky v pokladně	17	2
B.III.2	2.Ceniny	47	98
B.III.3	3.Peněžní prostředky na účtech	4 285	8 606
B.IV	IV.Jiná aktiva celkem	612	383
B.IV.1	1.Náklady příštích období	612	383
	AKTIVA CELKEM	21 376	28 384

Nedílnou součástí této zprávy jsou následující přílohy:

- Rozvaha k 31.12.2020
- Výkaz zisku a ztráty za období 1.1.2020 – 31.12.2020
- Příloha v účetní závěrce za období 1.1.2020 – 31.12.2020

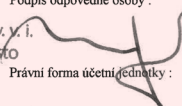
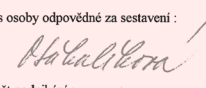
Ústav státu a práva AV ČR, v.v.i., Národní 18, 116 91 PRAHA 1, Česká republika

Rozvaha

Sestaveno k 31.12.2020

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb. ve
znění pozdějších předpisů

IČO		(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)		
68378122				
Číslo	Název	Číslo řádku	Stav	
			k 01.01.2020	k 31.12.2020
A	A.Vlastní zdroje celkem	083	6 134	9 438
A.I	I.Jmění celkem	084	6 647	8 613
A.I.1	1.Vlastní jmění	085	3 368	4 464
A.I.2	2.Fondy	086	3 279	4 149
A.II	II.Výsledek hospodaření celkem	088	-513	825
A.II.1	1.Účet výsledku hospodaření	089		825
A.II.2	2.Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	090	-288	
A.II.3	3.Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	091	-225	
B	B.Cizí zdroje celkem	092	15 243	18 947
B.III	III.Krátkodobé závazky celkem	103	14 880	18 724
B.III.1	1.Dodavatelé	104	161	374
B.III.4	4.Ostatní závazky	107	24	0
B.III.5	5.Zaměstnanci	108	2 009	2 415
B.III.6	6.Ostatní závazky vůči zaměstnancům	109	82	46
B.III.7	7.Závazky k institucím SZ a VZP	110	1 088	1 223
B.III.8	8.Daň z příjmů	111		13
B.III.9	9.Ostatní přímé daně	112	472	513
B.III.10	10.Daň z přidané hodnoty	113	337	174
B.III.11	11.Ostatní daně a poplatky	114	140	73
B.III.12	12.Závazky ze vztahu k SR	115	10 335	13 659
B.III.17	17.Jiné závazky	120	21	23
B.III.22	22.Dohadné účty pasivní	125	210	213
B.IV	IV.Jiná pasiva celkem	127	363	223
B.IV.1	1.Vydaje příštích období	128	92	114
B.IV.2	2.Výnosy příštích období	129	271	109
	PASIVA CELKEM	130	21 376	28 384

Razítko :	Odpovědná osoba (statutární zástupce) :	Osoba odpovědná za sestavení :
	JUDr. Ján Matejka, Ph.D.	Ing. Hana Otáhalíková
	Podpis odpovědné osoby :	Podpis osoby odpovědné za sestavení :
		
Ústav státu a práva AV ČR, v.v.i. 116 00 Praha 1 - Nové Město Národní 18	Právní forma účetní jednotky :	Předmět podnikání :
	v.v.i.	Vědecký výzkum v oblasti práva a právní informatiky
		Okamžik sestavení : 14.4.2021

Tisk: 14.04.2021 12:18:11 Otáhalíková Hana

1019002182_RJ_EKUROPO (ROZVAHA VVI (od 2016...)) © BBM, IFS 12.20

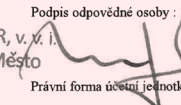
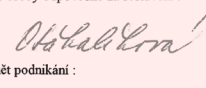
Ústav státu a práva AV ČR, v.v.i., Národní 18, 116 91 PRAHA 1, Česká republika

Výkaz zisku a ztráty VVI - celkové součty

Od 01.01.2020 do 31.12.2020

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb. ve
znění pozdějších předpisů

IČO		(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)				
68378122						
Číslo	Název	Číslo řádku	Činnost			Celkem
			Hlavní	Další	Jiná	
A	A. Náklady					
A.I	I. Spotřebované nákupy a nakupované služby	002	7 324			7 324
A.I.1	1.Spotřeba materiálu, energie a ost. neskl. dodávek	003	2 466			2 466
A.I.3	3.Opravy a udržování	005	531			531
A.I.4	4. Náklady na cestovné	006	206			206
A.I.5	5. Náklady na reprezentaci	007	29			29
A.I.6	6. Ostatní služby	008	4 091			4 091
A.II	II. Změny stavu zásob vlastní činnosti a aktivace	009	45			45
A.II.7	7. Změny stavu zásob vlastní činnosti	010	45			45
A.III	III. Osobní náklady	013	36 467			36 467
A.III.10	10. Mzdové náklady	014	27 162			27 162
A.III.11	11. Zákonné sociální pojištění	015	8 147			8 147
A.III.13	13. Zákonné sociální náklady	017	855			855
A.III.14	14. Ostatní sociální náklady	018	304			304
A.IV	IV. Daně a poplatky	019	86			86
A.IV.15	15. Daně a poplatky	020	86			86
A.V	V. Ostatní náklady	021	1 718			1 718
A.V.16	16. Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ost.pokuty a penále	022	9			9
A.V.17	17.Odpisy nedobytné pohledávky	023	6			6
A.V.19	19. Kurzové ztráty	025	8			8
A.V.22	22. Jiné ostatní náklady	028	1 695			1 695
A.VI	VI. Odpisy, prodaný majetek, tvorba a použití rezerv a OP	029	779			779
A.VI.23	23. Odpisy dlouhodobého majetku	030	697			697
A.VI.24	24. Prodaný dlouhodobý majetek	031	82			82
A.VIII	VIII. Daň z příjmů	037	13			13
A.VIII.29	29. Daň z příjmů	038	13			13
	Náklady celkem	039	46 431			46 431
B	B. Výnosy					
B.I	I. Provozní dotace	041	42 644			42 644
B.I.1	1. Provozní dotace	042	42 644			42 644
B.III	III. Tržba za vlastní výkony a za zboží	047	886			886
B.IV	IV. Ostatní výnosy	048	3 386			3 386
B.IV.8	8. Kurzové zisky	052	3			3
B.IV.9	9. Zúčtování fondů	053	414			414
B.IV.10	10. Jiné ostatní výnosy	054	2 970			2 970
B.V	V. Tržby z prodeje majetku	055	339			339
B.V.11	11. Tržby z prodeje dlouhodobého nehm. a hm. majetku	056	339			339
	Výnosy celkem	061	47 255			47 255
C	C. Výsledek hospodaření před zdaněním	062	837			837
D	D. Výsledek hospodaření po zdanění	063	825			825

Razítko :	Odpovědná osoba (statutární zástupce) :	Osoba odpovědná za sestavení :
	JUDr. Ján Matejka, Ph.D.	Ing. Hana Otáhalíková
	Podpis odpovědné osoby :	Podpis osoby odpovědné za sestavení :
		
Ústav státu a práva AV ČR, v.v.i. 116 00 Praha 1 - Nové Město Národní 18	Právní forma účetní jednotky :	Předmět podnikání :
	v.v.i.	Vědecký výzkum v oblasti práva a právní informatiky
		Okamžik sestavení : 14.4.2021

Příloha v účetní závěrce 2020 dle vyhlášky 504/2002 Sb.

A. Popis účetní jednotky

Účetní jednotka:	Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.
Sídlo:	Národní 117/18, 116 00, Praha 1
IČ:	68378122
DIČ:	CZ68378122
Právní forma:	veřejná výzkumná instituce (v. v. i.)
Statutární zástupce - ředitel:	JUDr. Ján Matejka, Ph.D.
Zástupce ředitele:	JUDr. Lenka Vostrá, Ph.D.

Rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.

- **Externí členové:** prof. JUDr. Olga Ovečková, DrSc.
JUDr. Lenka Píťrová, CSc.
PhDr. Ondřej Ševeček, Ph.D.
- **Interní členové:** JUDr. Jan Malíř, Ph.D. – předseda
JUDr. Jan Bárta, CSc. – místopředseda
JUDr. Michal Šejvl, Ph.D.
JUDr. Lenka Vostrá, Ph.D.
- **Tajemník:** JUDr. Pavel Hamerník, Ph.D.

Dozorčí rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.

- **Předseda:** PhDr. Pavel Baran, CSc.
- **Místopředsedkyně:** JUDr. Miloslava Hálová, Ph.D.
- **Členové:** doc. JUDr. Regína Hučková, Ph.D.
JUDr. Michal Švorc
PhDr. Taťána Petrasová, CSc.
- **Tajemník:** JUDr. Pavel Hamerník, Ph.D.

Rozvahový den: 31. 12. 2020

Účetní závěrku sestavil: Ing. Hana Otáhalíková

Účel vzniku:

Účelem zřízení Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i. (dále jen ÚSP) je uskutečňování vědeckého výzkumu v oblasti práva, přispívání k využití jeho výsledků a zajišťování infrastruktury výzkumu.

Předmět hlavní činnosti:

Předmětem hlavní činnosti ÚSP je vědecký výzkum v oblasti práva a právní informatiky. ÚSP svou činností přispívá ke zvyšování úrovně poznání a vzdělanosti a k využití výsledků vědeckého výzkumu v praxi. Získává, zpracovává a rozšiřuje vědecké a právní informace, včetně vyvíjení specifických právních software. Vydává vědecké publikace, poskytuje vědecké posudky, stanoviska a doporučení a provádí konzultační a poradenskou činnost. Ve spolupráci s vysokými školami uskutečňuje doktorské studijní programy a vychovává vědecké pracovníky

V rámci předmětu své činnosti rozvíjí mezinárodní spolupráci, včetně organizování společného výzkumu se zahraničními partnery, přijímání a vysílání stážistů, výměny vědeckých poznatků a přípravy společných publikací. Pořádá vědecká setkání, konference a semináře včetně mezinárodních, a zajišťuje infrastrukturu pro výzkum.

ÚSP neprovozuje žádnou další činnost dle zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích.

B. Zřizovatel a vznik

Zřizovatelem ÚSP je Akademie věd ČR – organizační složka státu, IČ 60165171 se sídlem Národní 1009/3, 117 20 Praha 1.

ÚSP vznikl ke dni 1. 1. 2007 na základě zákona č. 351/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích.

C. Účetní období

Účetní období: 1. 1. 2020 – 31. 12. 2020

D. Použité účetní metody a zásady účetnictví

ÚSP zpracoval v roce 2020 účetní závěrku v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů a v souladu s vyhláškou č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě dvojnásobného účetnictví v platném znění.

Účetnictví respektuje obecné účetní zásady, především zásadu o oceňování majetku historickými cenami, zásadu účtování ve věcné a časové souvislosti, zásadu opatrnosti a předpoklad schopnosti účetní jednotky pokračovat ve svých aktivitách.

Údaje v této účetní závěrce jsou vyjádřeny v tisících korunách českých (tis. Kč).

• Způsoby zpracování účetních záznamů

ÚSP využívá pro zpracování finančního účetnictví informačně ekonomický systém iFIS společnosti BBM spol. s r. o.; IČ: 407 55 592 se sídlem: Kocínova 138/5; 397 01, Písek a pro zpracování mzdového účetnictví mzdový systém EGJE | společnosti Elanor spol. s r. o.; IČ: 158 87 219 se sídlem: Jemnická 1138/1, 140 00, Praha 4.

• Způsoby a místa uschovy účetních záznamů

Účetní záznamy ÚSP jsou zálohovány v elektronické verzi na základě Smlouvy o poskytování služeb serverového hostingu a souvisejících služeb servisní podpory k provozu ekonomických informačních systémů uzavřené se Střediskem společných činností AV ČR, v. v. i., současně ÚSP uschovává účetní záznamy v tištěné podobě, které archivuje v souladu se zákonem o účetnictví v platném znění.

- **Způsoby oceňování a odpisování, pokud je jejich znalost významná pro posouzení finanční, majetkové situace a výsledku hospodaření účetní jednotky, odchylky od účetních metod podle § 7 odst. 5 zákona s uvedením vlivu na majetek a závazky, na finanční situaci a výsledek hospodaření účetní jednotky.**

Dlouhodobým majetkem se rozumí majetek, jehož doba použitelnosti je delší než jeden rok a jehož ocenění je vyšší než 40 tis. Kč u hmotného a 60 tis. Kč u nehmotného majetku v jednotlivém případě.

Dlouhodobý hmotný i nehmotný majetek se oceňuje v pořizovacích cenách, které obsahují cenu pořízení a náklady s pořízením související, přičemž úroky nejsou součástí pořizovací ceny dlouhodobého majetku. Náklady na technické zhodnocení dlouhodobého majetku zvyšují jeho pořizovací cenu.

ÚSP odpisuje metodou lineárních rovnoměrných účetních odpisů. Výše odpisu je stanovena vnitřním předpisem. Odpisy jsou účtovány měsíčně jednou dvanáctinou stanovených ročních odpisů. Majetek se začíná odepisovat následující měsíc po zavedení do užívání. Odpisy jsou účtovány v souladu s § 38 vyhlášky č. 504/2002 Sb. na účet 551 souvztažně s účtem oprávek. Současně dochází ke snižování zůstatku účtu 901- Vlastní jmění, a to jak proti účtu 649 – Jiné ostatní výnosy (ve výši odpisů z majetku financovaného z investiční dotace), tak proti účtu 916 – Fond reprodukce majetku (tvorba fondu ve výši odpisů z majetku financovaného z vlastních zdrojů).

Drobný hmotný majetek (je definován pořizovací cenou vyšší než 3 000 Kč a dobou použitelnosti delší než 1 rok) se odpisuje jednorázově při zařazení do používání. Tento majetek je evidován v operativní evidenci a na podrozvahových účtech 98900 a 98901. Ve výjimečných případech eviduje účetní jednotka v podrozvahové evidenci drobný majetek s nižší pořizovací cenou (např. elektrické přístroje, u kterých je povinné prováděna revize, čtečky, digitální fotoaparáty apod.).

Drobný nehmotný majetek (je definován pořizovací cenou vyšší než 7 000 Kč a dobou použitelnosti delší než 1 rok) se odpisuje jednorázově při zařazení do používání. Tento majetek je evidován v operativní evidenci a na podrozvahovém účtu 98902.

- **Způsob účtování o zásobách**

ÚSP eviduje v zásobách výrobky – publikace a časopisy, které prodává. O výrobcích účtuje způsobem B.

- **Způsob tvorby a výše opravných položek a rezerv za uzavírané účetní období**

ÚSP v roce 2020 netvořil opravné položky ani rezervy.

- **Způsoby oceňování použité při přepočtu údajů v cizích měnách na českou měnu**

Pohledávky a závazky vyjádřené v cizí měně se přepočítávají na českou měnu k okamžiku uskutečnění účetního případu denním kurzem ČNB (tj. kurzem vyhlášeným ČNB k předchozímu pracovnímu dni). K rozvahovému dni se provádí přepočet aktiv a závazků v cizí měně kurzem ČNB platným k rozvahovému dni.

Nakoupená cizí měna se přepočítává na českou měnu platným kurzem peněžního ústavu u které byl nákup či prodej uskutečněn.

- **Způsob tvorby fondu reprodukce majetku z výnosů z prodeje dlouhodobého majetku**

Při prodeji dlouhodobého majetku je vytvořen fond ve výši výnosů z prodeje dlouhodobého majetku v souladu s §25 zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích. Tvorba fondu je účtována na vrub účtu ostatních nákladů a ve prospěch účtu fondu reprodukce majetku z výnosů z prodeje dlouhodobého majetku.

- **E. Způsoby stanovení reálné hodnoty příslušného majetku a závazků podle zákona**

ÚSP nemá majetek ani závazky oceňované reálnou hodnotou (nevlastní cenné papíry ani deriváty).

- **F. Výše a povaha jednotlivých položek výnosů a nákladů, které jsou mimořádné svým objemem nebo původem**

ÚSP v roce 2020 nevykázal výnosy nebo náklady, které by byly mimořádné svým objemem nebo původem.

- **G. Název, sídlo a právní forma každé účetní jednotky, v níž je účetní jednotka společníkem s neomezeným ručením**

ÚSP nedrží žádný podíl v jakémkoliv podobě.

- **H. Položky dlouhodobého majetku v tis. Kč**

	Název účtu	PZ k 1. 1. 2020	Přírůstky	Úbytky	KZ k 31. 12. 2020
0130	Software	665	52	0	717
0190	Ostatní DNM	0	0	0	0
0211	Budovy, Stavby	7 148	888	82	7 954
0224	PS - pracovní stroje a zařízení	327	0	0	327
0225	PS - přístroje a zvl. tech. zařízení	1 292	248	109	1 431
0226	PS - dopravní prostředky	970	0	970	0
0227	PS - inventář	1 343	148	0	1 491
0280	PS - drobný DHM 3-40 tis.	492	0	110	382
0310	Pozemky	347	0	0	347
0410	DNM - programové vybavení	91	592	52	631
0420	DHM ostatní	0	0	0	0
0422	PS - stavby	0	0	0	0
0427	PS - inventář	0	0	0	0
0428	PS - výpočetní technika	0	0	0	0
0520	Poskytnuté zálohy na DHM	0	0	0	0
0730	Oprávky k softwaru	-304	0	223	-527
0790	Oprávky k ostatnímu DNM	0	0	0	0
0810	Oprávky ke stavbám	-5 446	82	228	-5 592
0820	Oprávky k samost. movitým věcem	-3 065	1 078	327	-2 314
0880	Oprávky k DDHM /3-40 tis./	-492	110	0	-382
	Celkem	3 368	3 198	2 101	4 465

V roce 2020 došlo ke zvýšení hodnoty budovy v důsledku realizované rekonstrukce provozovny nacházející se v budově a dále v důsledku uskutečněné renovace prostor 5. patra budovy pro účely nově vzniklé výzkumné jednotky.

Nárůst nákladů na pořízení programového vybavení souvisí s pořízením ekonomického informačního systému, který bude zařazen do užívání v roce 2021.

Na podrozvahových účtech je evidována hodnota drobného dlouhodobého majetku ve výši 4 203 tis. Kč, což je hodnota o 889 tis. Kč vyšší než v roce 2019. Nárůst je způsoben zejména nákupem nového vybavení (nábytek i IT) pro účely nově vzniklé výzkumné jednotky umístěné v 5. patře budovy.

V roce 2020 došlo k prodeji osobního vozu evidovaného na účtu dlouhodobého majetku - dopravní prostředky.

Opravné položky k majetku nebyly tvořeny. Úroky nebyly zahrnuty do ocenění majetku.

I. Informace o celkové odměně přijaté auditorem za povinný audit roční účetní závěrky a celkové odměně přijaté auditorem za jiné ověřovací služby, za daňové poradenství a jiné neauditorské služby

V nákladech roku 2020 je evidována částka 48.400,- Kč za auditorské služby hrazené společností 22 HLAV, s.r.o. (audit účetní závěrky roku 2019 a předběžný audit účetnictví za období 1.1.2020- 31.7.2020).

J. Název jiných účetních jednotek, v nichž účetní jednotka sama nebo prostřednictvím třetí osoby jedná jejím jménem a na její účet drží podíl, tento podíl může být i v podobě držení akcií, s uvedením výše tohoto podílu, u akcií s uvedením počtu, jmenovité hodnoty, popřípadě počtu kusových akcií, a druhu těchto akcií, jakož i výše základního kapitálu, vlastního jmění, fondů a zisku nebo ztráty této jiné účetní jednotky za minulé účetní období.

ÚSP nedeždí žádný podíl v jakékoliv podobě.

K. Přehled splatných dluhů pojistného na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, přehled splatných dluhů veřejného zdravotního pojištění a evidované daňové nedoplatky u místně příslušných finančních a celních orgánů s uvedením částek, datem vzniku a splatnosti.

ÚSP nedeviduje k 31. 12. 2020 žádné splatné závazky vůči ČSSZ na pojistné na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, zdravotním pojištěním na veřejném zdravotním pojištění ani nemá žádné evidované daňové nedoplatky u příslušných finančních a celních orgánů. V účetnictví jsou k 31. 12. 2020 evidovány závazky z titulu zákonných odvodů za období 12/2020 příp. rok 2020 se splatností v roce 2021 (odvody na pojistném a daních z titulu mezd, DPH, daně z příjmů právnických osob, daně silniční, srážkové daně a odvodu z povinného podílu OZP), které byly či budou v roce 2021 uhrazeny.

L. Počet a jmenovitá hodnota akcií nebo podílů, nebo nemají-li jmenovitou hodnotu informace o jejich ocenění.

ÚSP v roce 2020 nedevidoval žádné akcie či podíly, nehospoďá s žádnými majetkovými cennými papíry, ani nehospoďá s žádnými vyměnitelnými a prioritními dluhopisy.

M. Částky dluhů, které vznikly v daném účetním období a u kterých zbytková doba splatnosti k rozvahovému dni přesahuje pět let, jakož i o výši všech dluhů účetní jednotky, krytých zárukou danou touto účetní jednotkou, s uvedením povahy a formy záruky; tyto informace se uvádějí odděleně pro položku každého věřitele podle struktury rozvah.

ÚSP nedeviduje žádné takové dluhy.

N. Celková výše finančních nebo jiných dluhů, které nejsou obsaženy v rozvaze.

ÚSP nedeviduje žádné finanční nebo jiné závazky neobsažené v rozvaze k 31. 12. 2020.

O. Výsledek hospodaření v členění na hlavní a hospodářskou činnost a pro účely daně z příjmů.

V roce 2020 vykonával ÚSP pouze hlavní činnost a výsledek hospodaření z této činnosti činil zisk po zdanění částku 825 tis. Kč. Základ daně z příjmů právnických osob činí po odečtu daňových ztrát minulých let a po snížení o odčitatelnou položku dle §20 odst. 7 zákona o daních z příjmů částku 142 tis. Kč.

ÚSP nevykonává hospodářskou činnost.

P. Počet pracovníků a údaje o počtu a postavení zaměstnanců pokud jsou zároveň členy statutárních, kontrolních nebo jiných orgánů určených statutem, stanovami nebo zřizovací listinou

Průměrný evidenční počet zaměstnanců v roce byl k 31. 12. 2020 celkem 67 zaměstnanců, v přepočteném počtu 47,963 zaměstnanců.

Osobní náklady (v tis. Kč)	36 467
z toho:	
- mzdové náklady	27 162
- zákonné soc. a zdrav. pojištění	8 146
- zákonné sociální náklady	855
- ostatní sociální náklady	304

Orgány ÚSP jsou dle § 16 zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích: ředitel, dozorčí rada ÚSP a rada ÚSP.

- ředitel je vedoucím vědeckým pracovníkem
- 4 interní členi rady ÚSP jsou voleni shromážděním výzkumných a odborných pracovníků ÚSP
- 1 interní člen dozorčí rady ÚSP je jmenován Akademickou radou AV ČR z řad zaměstnanců ÚSP.

Q. Výše odměn a funkčních požitků členů orgánů za účetní období

V roce 2020 byly stanoveny a vyplaceny odměny členům Dozorčí rady ÚSP a Rady ÚSP ve výši 190,2 tis. Kč. Tyto odměny jsou součástí celkových mzdových nákladů vykázaných v bodě P.

R. Účast členů řídicích, kontrolních nebo jiných orgánů účetní jednotky určených statutem, stanovami nebo jinou zřizovací listinou a jejich rodinných příslušníků v osobách, s nimiž účetní jednotka uzavřela za vykazované účetní období obchodní smlouvy nebo jiné smluvní vztahy.

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., v roce 2020 uzavřel 1 smluvní vztah s osobou, v níž byla účast členů řídicích, kontrolních nebo jiných orgánů účetní jednotky určených statutem, stanovami nebo jinou zřizovací listinou a jejich rodinných příslušníků, ale jednalo se o smluvní vztah minoritní hodnoty.

S. Způsob zjištění základu daně z příjmů, použitých daňových úlevách a způsobech užití prostředků v běžném účetním období získaných z daňových úlev v předcházejících zdaňovacích obdobích, v členění za jednotlivá zdaňovací období podle požadavku zákona upravujícího daně z příjmů.

Výpočet základu daně a daně z příjmů včetně zpracování daňového přiznání zajišťuje pro ÚSP dlouhodobě daňový poradce Ing. Pavel Kriegsman. Při zjištění daňového základu je postupováno v souladu se zákonem č. 586/1992 Sb., zákon o dani z příjmu ve znění pozdějších předpisů.

Základ daně z příjmů právnických osob za zdaňovací období roku 2020 činí po odečtu daňových ztrát minulých let a po snížení o odčitatelnou položku dle §20 odst. 7 zákona o daních z příjmů částku 142 tis. Kč. Konečná daň z příjmů právnických osob činí po uplatnění slevy na dani dle §35 odst. 1 písm. a) zákona o daních z příjmů částku 12,6 tis. Kč.

T. Významné položky z rozvahy nebo výkazu zisku a ztráty, u kterých je uvedení podstatné pro hodnocení finanční a majetkové situace a výsledku hospodaření účetní jednotky, pokud tyto informace nevyplývají přímo ani nepřímo z rozvahy a výkazu zisku a ztráty.

• Přijaté dotace

Poskytovatel dotace	částka v tis. Kč	
	provozní	investiční
AV ČR (institucionální - podpora VO)	22 552	401
AV ČR (institucionální - dotace na činnost)	9 036	1 149
Grantová agentura ČR	2 150	-
Technologická agentura ČR	3 814	-
Ostatní poskytovatelé (např. MPSV)	5 092	30
Dotace celkem	42 644	1 580

• Opravné položky k pohledávkám

Opravné položky k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení vytvořené v minulých obdobích v celkové výši 373 tis. Kč zůstávají v roce 2020 nezměněné, neboť insolvenční řízení nadále trvá.

U. Přehled o přijatých a poskytnutých darech, dárcích a příjemcích těchto darů

V roce 2020 přijal ÚSP knižní dary v hodnotě 25 tis. Kč a ÚSP neposkytl žádné knižní ani jiné dary.

V. Přehled o veřejných sbírkách podle zákona upravujícího veřejné sbírky, s uvedením účelu a výši vybraných částek.

ÚSP v roce 2020 nepořádal veřejné sbírky.

W. Způsob vypořádání výsledku hospodaření z předcházejících účetních období, zejména rozdělení zisku.

Výsledek hospodaření v roce 2019 tj. ztráta ve výši 287.697,936 Kč a neuhrazená ztráta minulých let vykázány v účetním období roku 2019 ve výši 225.379,76 Kč byly na základě rozhodnutí Rady ÚSP uhrazeny z rezervního fondu.

X. Další údaje (podle zvláštních právních předpisů a rozhodnutí účetní jednotky), které nejsou v příloze uvedeny, ale mají významnou vypovídající schopnost o ekonomické činnosti účetní jednotky

V roce 2020 jsou všechny podstatné údaje, jež vypovídají o ekonomické činnosti, zachyceny v předchozích bodech. Účetní jednotka v roce 2020 neprovedla žádné významné operace s vlivem na posouzení finanční situace účetní jednotky, které nejsou vykázány v rozvaze.

Mezi rozvahovým dnem a okamžikem sestavení účetní závěrky nenastaly žádné významné události (podle § 19 odst. 5 zákona o účetnictví v platném znění). Statutární orgán rovněž prohlašuje, že mu nejsou známy žádné skutečnosti ani rizika, které by bránily pokračování v činnosti i v roce 2021.

V Praze dne 14. dubna 2021

ÚSTAV STÁTU A PRÁVA AV ČR, v. v. i.
115 00 Praha 1 - Nové Město
Národní 18

JUDr. Ján Matejka, Ph.D.
ředitel

Výroční zpráva
o činnosti
a hospodaření
za rok 2020

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.
Národní 18, 116 00
Praha 1 — Nové Město
T +420 221 990 711 (ústředna)
ilaw@ilaw.cas.cz
www.ilaw.cas.cz
Grafický design: Symbiont

© 2021 Praha
Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.

